

619
1959

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დროშა
№ 6 ივნისი 1959

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

აბასთუმნის ასტროფიზიკურ ობსერვატორიაში

ფოტო ე. პესოვისა

დროშა

№ 6 (95) ივნისი, 1959 წ.

გამოცემის VIII წელი.

ყუპავლიანი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სელიზირაჟირ-სამხარკრო შერანი

აწ 18-28 მაისს მოსკოვში ჩატარდა სსრ კავშირის მწერალთა მესამე ყრილობა, რომელიც მწიწე-ნელთაგანი მოვლენა იყო ჩვენი ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში. იგი შეიკრიბა შესანიშნავ დროს, როცა ჩვენი დიადი სოციალისტური სამშობლო შევიდა თავისი განვითარების ახალ, უმნიშვნელოვანეს პერიოდში, კომუნისტური საზოგადოების გაშლილი მშენებლობის პერიოდში.

ყრილობაზე ვრცელი სიტყვით გამოვიდა საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე აბნაჯი ნ. ს. ხრუშჩოვი, რომელსაც მშურაველი ოვაციებით შეხვდნენ ყრილობის დელეგატები და ტბურებო. მათ უდიდესი ყურადღებით მოისმინეს პარტიის და მთავრობის ხელმძღვანელის აღმფრთხილებელი სიტყ

ვა გულში ჩამწვდომი საუბარი და არაერთხელ ტაშით შეწუფდნენ იგი.

ასევე მჭუბავე ხანგრძლივი ტაშით შეხვდნენ დელეგატები ყრილობისაგან საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მისალმებას.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისაგან მისალმებაში ყრილობამ პირობა მისცა პარტიას, რომ საბჭოთა მწერლები მიიღე ძალღონეს მოახმარენ ახალი საზოგადოების შექმნას, ახალი ადამიანის აღზრდას, დიადი მდიდრდის გეგმაო განზორციელებას.

საქ. სსრ კ. მარქსის
საბ. საბ. რესპუბლიკის
კომუნისტური პარტიის

30, ამასობაში სია იმისა, თუ რა უნდა გაკეთდეს ჰეათორიზმი: სრული სიმძლავრით უნდა ამუშავდეს მალაჩო — ახალი ითხეისი. უნდა აშენდეს და სავაჭრო-აგრო-ვიდ დიდების მალაროები — დარკვეით, მღვიმევი-ხარაში, შერევი, ზუგდიდის, მასილი, უნდა დამთავრდეს გამამდიდრებელი ფაბრიკები ახალ დარკვეისა და მღვიმე-ხარაში, კარბონატული მადნების გამამდიდრებელი ფაბრიკა ახალი ითხეისი; აშენდეს საავტომობილო ფაბრიკა შლაპების გასამდიდრებლად — იგი მოგვეცემს წლიურად მრავალათას ტონა მარგანეცს, რომელიც ახლა ყვიროლას მიჰქვს; აშენდეს მეოთხე ხარისხისა და პირბინიანი მადნების გამამდიდრებელი და ადგილობრივი ფაბრიკები. ამასთან, არ უნდა დავივიწყოთ, რომ მაღაროს აშენება ველსტბოების არა მარტო შხტების გათხრას, არამედ მისასვლელ გზების, აღმოსტრასიული შენიშების, საცხოვრებელი ბინების, სასადილოების და სხვა ეკონომიკურ-საგეოგრაფიკული ნაგებობების აშენებასაც.

შვილქუდის განმავლობაში გაყვანილ უნდა იქნას სხვადასხვა ტიპის 35 ახალი საპაერთი გზა, მათ შორის ექვსი — სახალხო, ახალი კომსტრუქციის დახურული ვაგონებით. აშენდეს მთავარი ელექტრომექანიკური სახელოები, დამთავრდეს შშენებლობა სილიკატური აგურის ქარხნის წყლწყმზე 18 მილიონი აგურის წარმოებით, მოხდეს საავტომობილო გზის რეკონსტრუქცია საჩხერძელ, აშენდეს ორი ახალი სკოლა — ზოლის და სახერგუნი, დამთავრდეს საცხოვრებელი მასივების შშენებლობა ნავთობსა და სახერგუნს და ა. შ. მილიარდზე მეტი დაედება ვეკლა სი ნაგებობა — მათ შორის 165 მილიონი მანეთი საცხოვრებელი ბინებზე დაიხარჯება.

მარგანეცის მომწოდება და დამუშავება მაღაროებში მექანიზებული. ამოღებულ მადანი გამამდიდრებელი ფაბრიკებში სასაერთო გზის გადაქცევის მექანიზებული მადნის ჩაქვირით კარბონებს ვაგონებში. დღითი დღე მცირდება იმ საშემართო რიგები, რომლებსაც მუშა ხელი აკეთებს, და შობს არ არის ის დღე, როცა ვეკლა სამუშაო მექანიზებული და ავტომატიზებული იქნება. ჰეათორის საუკეთესო მაღარო „ახალი ითხეისი“ ახალგაზრდულია. იქ მიმდევრობა 60% საშუალოდამთავრებულია, 30-დე კაცი დაუსრულებელ უმაღლეს სასწავლებელში სწავლობს.

მაღარი მთლიანად მექანიზებულია, — მანქანები აწარმოებენ მარგანეცის მოწოდებასაც, დამუშავებაც და გამოიზიდებასაც. ახალგაზრდა კოლექტივმა ვალდებულება აიღო შვილქუდის გეგმა 6/6 წელწინადაში შესასრულოს და დაზოგოს 1.000.000 მანეთი.

მაღაროსთან ახლოს ტექნიკური სწავლების კანონი, სადა ყოველწლიურად დაახლოებით 200 კაცი უშვდება მომზადებული პროექტებს. „ახალი ითხეისი“ კანონი ნაღობი 30 წლისაა. იგი დაფუძნებულია მხუთღის, შებენის, სატვირთოვი სტრუქტურის შემკმენისა და რეინფორსირების პროექტებს. მუშაობს მებრუნავად. პირად გეგმებს 150-170% ასრულებს. მისი წინადადებით დაინერგა ე. წ. ღმბა ბურღის მეთოდი, რაც ამინდის დღე ეკონომის იძლევა, ხოლო მარგანეცის გამოსვლას 35-40% აიღებს. ამ მეთოდით მუშაობამ დაამართა სანგრევის წინაწევა, რაც მუშაობას უფრო უსიხითოს

ხის, ბიგების ეკონომის იძლევა. კარბონის მეგობარი, სანა ხარზოვად, უნდა კომპლექსურად ორგანიზაციის მიღების, საქალაქო საბჭოს დებუტატი და პარტის წევრობის კანდიდატი, მხოლოდ 24 წლისაა. დამთავრებული აქვს საშუალო სასწავლებელი. ფლობს მექანიკისა და მეზიგის პროექტებს. მუშაობს „კომპლექსურ პრიადგში და გეგმებს 120-125% ასრულებს. 3 მეტრის სიღრმის სანგრევის აშენდას 40-45 წუთში ასრულებს. ახლა სანა ხარზოვად დაუსრულებელ უმაღლეს სასწავლებელში შესასვლელად ემზადება. 30 წლის ნაწელი ზამბახიძე ოთარ

კალინინის სახ. მაღაროს კომმუნისტური შრომის ცვლის უფროსი ოთარ ლორია დაჯალბება აძლევს ცვლის უფროსებს.

შეიღის, დღეა. მარგანეცის საბჭოებში მას ხელს არ უწლის მაღაროში თეი გამოიხიოს, ნაწილად ვალდებულებას ბრიადეს ხელმძღვანელობს. პარტის წევრობის კანდიდატი. იგი უკვე დაუსრულებელი უმაღლეს სასწავლებელში უნდა იქნება და უნდა მალე ჩინწერი იქნება.

აქტიური მუშაობის მქონე ჰეათორის შრომის ცვლის უფროსი მამა სამხელური ომის დამკარგა. მამის მაგივრობა კომკავშირში გაუწია, 1958 წელს, ტენიკუმის დამთავრების შემდეგ, ოთარმა სასაერთო-საბავრო გზაზე ცვლის უფროსად დაიწყო მუშაობა, ხოლო შემდეგ მაღაროში — სწავლობი ცვლის უფროსად. ოთარის ცვლაში 15 კაცი მუშაობს. ყველაზე სწავლობენ წარმოებისაგან მოუწყვეტლად, ან ემზადებიან სასწავლებლად. ცვლა სწავრობით გეგმებს 125% ასრულებს, შრომის ნაყოფიერების გეგმას — 121%, ხოლო ადგილ ვალდებულებას 110% ანდლებს. ცვლის წევრებმა იყარეს მაღაროს ტერიტორიაზე სკეების გაშენება.

ცვლის იანვარში კომუნისტური პრიადგის სახელმძღვანელო მიენივა. ცვლის წევრებმა ვალდებულება აიღეს 7 წლიანი გეგმა ხელი წყლწყმზე შესრულონ. ამისთვის საგზაისია აღებული ტემპის შენარჩუნება, ხოლო მძიხილიდ საწარმოს და სწავლის გარდა ოთ. ლორიას ცვლის წევრები იძლევი ერთ დღე სკეებს აკეთებენ, — მუშაობს უწყვეტად და მაღაროში მუშაობას არწყვლიან ხალხობის საშუალო სკოლის მოსწავლეებს. ხალხობურულ მოსწავლეობაზე ბევრი უკვე შესანიშნავად ფლობს ზეინჯლის, გამამგებლობის, მომწოდების თუ რეინფორსირების პროექტებს. საშუალო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ ისინი მაღაროში მომწოდებლობა შეუერთდებიან. მშენ ოთარ ლორია უკვე ინტენტი იქნება, — იგი ახლა დაუსრულებელი სწავლობს.

შერბანდინ ბუზრაშვილი 59 წლისაა. მაღაროში მუშაობს რიგით მუშად დაიწყო. მერე მანქანებით დაინტერესდა. და არა მარტო ათობისას არსებული მექანიზმები, არამედ მათ გავრცობისებსაც და ახლის გამოგონებებსა მიჰყო ხელი. მისი 20-დე რაიონი-ნაწილი წინადადება და გამოგონება უკვე დანერგულია წარმოებაში. ახლა ის შერბანდინ ბუზრაშვილი სკეოთ კომბინის მოიღებ ამუშავებს. ეს ძალიან დიდი საქმეა. კომბინი მარგანეცს იძლევი მომწოდებს და კიდევ დამუშავებს. საბჭოთა ადარ იქნება მზისაზღვრებელი საწარმოების

ქართული სოციალიზმი

ქეთათსი ავად გაბა ხანდაწული და ფრად პატივსცემი მასწავლებელი; მას გულსა და სისხლს ძარღვების ავადყოფილია — საქართველოში...
ქვემოთ ურჩევს წილობით, არ ედღება და ფიქრობ თავი არ შე-
შარდის, ანაც, წასვლისა, მრავალმხრივად დასწინებს წილობაზეა
მინც თავისი შერება...

ქონილობის დაწვრილების შემდეგ მოხუცად ახლობლებს სობოვა: ვაუ-
გავაძრე ტელერაპია რიო ჩინს ყოფილ მწიფეობს, „კრილო უსაბოლო მო-
მარჩინს, აღიწინ ვაგებინეთო“. მიწაფს უტკი მისამართი არ იცნა და
ამიტომ წერის სხვისი მისამართი, დაწერეს: „მოსკოვი, კირილე სალდაძის
ლაბორატორია“.

წერილი მისამართს არ ასცდენია. რამდენიმე საათის შემდეგ მივიდა პა-
სუხი: „იონიბები გამოვწავნი ვგიოთი რე გემინათი აველაფერი კარგად
ქინება“.

და, მართლაც, კირილე სალდაძის გამოწავნილობა კრისტალებზე, ფეხზე
დაუყენებს მოხუცი მასწავლებელი, მაგრამ შეცდომაში რე ჩავარდებითი — კი-
რილე ექიმი არ არის შედივინასთან მას სწორად ისეთივე დამოუკიდებლობა
აქვს, როგორც ენერგეტისკანთან, მედიკოსების, მეტალურგებისა და უწყარის
აფიციანოსთან.

უცხო სპირი გაბა, სალდაძე თქვენ თვალწინ, სადმე პათოლოგია და მრავალ
ათას კოლომბობის დარღობებით, წყარო იყენის ხანგრძლივ, მუშა უღებს წყალს
მტარს სასმელ წყალად აქცევს. ასევე სწავის, რომ საქმე წარმართებით დამ-
თავრება და დამარცხების მისამართვან სალდაძეს უპირის დამპყრობისა
და იმ უფრო შერე ადგილებში ქალაქებისა და ქარბების შერეობებით, სა-
დაც მუშავე და შერე წყლის შოვნას კი სჭირს, იონიბები და წყალს გაამ-
ტარებენ და გემის მოსყვანს. სალდაძის ლაბორატორიიდან გამოცდილი
სულ რამდენიმე პატარა კრისტალა სპირით, რომ სიმბოლის ნაქურთხი, შუქ-
ურსართა ჩენის, ჩანას და თამბაქოს სრულად უფარავს გარჩენებს — სა-
ხალხო შერეონობისთვის სპირით და ძვირფას პროდუქტად გადაქცევა. ბო-
ლო კარბებიდან გამოქვნილი წყარო მრავალწლიანი წყალ — გამოქვნილი
და თევზსაფარის სრულად უფრებელი შერევენს...

ქვემოთაა, ახ — შენიბინათი მოსკოვი რომ იქნებოდა, რე დაიზარ-
და, ძვირფასის მიღწევას მინახავს № 19 ტაროლეზის გარტება და
დღისის შემოსავლებისკენ გაემგებოდა... აქ, პეტროვის გარტებულში მი-
გაწვნილია კირილე სალდაძის ლაბორატორია. ძველსა იმის თქმა, რომ ჩი-
რე იქნება გარტული კირილე სალდაძე იმ წერს, როგორც თქვენ თქვენი, რე
რომ შევიდა, იგი „სამკრატის!“ მოსკოვის დღისის ქარბის დარტეტორის ეს-
ურბების ტელეფონით და მეტად კმაყოფილი ეტყვიანოდა:

— ისიც კარგა, რომ ღვირილია, და ეს-ეს არის დედული და დღესვე
მოილანად ვაგებართვი იონიბებით, ჩაიწ მფრინობლები — მფრინოაო!
ანალო ურჩევებს, რომ მეტად ბევრ რეისს შეიცავს! სწორად ასეთი ღვი-
რის გამოწავნა ვიოხვე. ორი საათის შემდეგ მოიწვიე დღისის ტურისტობრები
და ნახინ: ღვირის სრულად გამოქვნილი ქინება და ერთი წლის დღისის გემია
მიტევა.

მართლაც, დღისის ტურისტობრები უყვლია მინახილ ფრად ეკვაიფული დარჩა მე-
დღისობაში ქიბის ჩარტეობ. და, რასაკარგებლა, აჩი ერთი მთავან არა-
დაც არ მოუვლიდა, რომ იმ დღის პარველი ნაწევარი სალდაძემ მოსკო-
ვისკარტობის ერთ-ერთი უღებეს ენერგეტისკანგებურნი გატარა, სადაც კირი-
ლეს ღვირის ტურისტობრე სწრად დაწველები ის არ უჩნებოდა, არამედ, პი-
რითი — ტურისტობრისა და დღის და მეტად დიდი წყნების მრინდობით ვეპა-
ვისა პლანეტარობის სასუფლოდ შენარტებოდა.

ქვემოთ და ტურისტობრე უნდა უფროცაი იმ ნაღმისხანს, რომელსაც სის-
ტი წყალი ქმნიეს. თუ ამ მინადილი ნაღმის ნახვა გხვრთ, თქვენი ჩილიდის
ყვლიბები დაწვრილებითი ჩიან ვადლები, თავს ვიპოვ, თუ სარტებს ვრე-
ცხავი, თითქმის უფლებების მიწა წყალთან ვეკვს საქმე, ამ წყალში მრავ-
ალი ნივთიერება გახსნილი, რომელსაც იცილება და რტყების სახისის
მრთობების ნიქვს და ესარტებლის ხელს. თითქმის წრტობისა, მაგრამ
ჩვენი უფრებელი ტექნიკის მარტებებით თუ ვიკვირებინებო — ეს
წერილობა — ასეველი მილიონი მანეთის ესარტებელი დავტყვის დიდ პრო-
დუქტად ვაღიქვითავა. კიდევ უფრო სუბად იგი ტურისტობრის და ქვემოთის
საქმე, წყლიწარმი რამდენიმეჯერ სუბად ხელსოდა მათი მუშაობის შერებაზე,
გარტება და ნაღმებისკენ ვაწვრდე. თითო ტურისტობრის დამუშავება 200 ათასი
მანეთი ღებობა ხისტ წყალს დღის დიდი ნაღმის მიქცევა. ასე იგი, სანამ სა-
ლდაძემ და მისმა თანამშრომლებმა დარტყმებით არა თქვენ:

— კამარა ჩვენ მოსიონიბები ვაგვებს. დავუყვითოთ და სრულად გარანტია,
რომ ამ ხისტ წყალს ისინი მომარტებენ მართლებს და გარბობლებენ.
ახლა საბჭოთა კავშირის რედაქციოდ სახის სასწავლებლები იონიბები.
ყველაზე პირველი იონიბები — სალდაძის ლაბორატორიაში და თირ-
მეტ-ცამეტე წლის წინაა განჩნდენ. უმრავლეს ხდება და ახლაც ასე მოს-

და, რომ მივიღო ეს დიდი საქმე დაიწყო ქვემოთ, ქვემოთ, ქვემოთ მარტების
გამწვევების დიდი. 1944 წელს კირილე ურჩევებს გამოქვნილი სა-
მეცნიერო-საქვლივი მუშაობის საწარმოების კირილე მიწაფს ცრუ და იონი-
ბების მომარტა თავის ძველსა და თანამშრომლებს და მათსა და მათსა და
ზანა მტრფასი და მშვიათი ლიონების ხანგრძლივან მოსკოვის კანსაკე-
ვლობა. რომლებსა და ღმრწამების სულ დიდი ერთი შეხედვს შეი-
ცადენენ. ყველა მანადე ცნობდა, სასუფლომ ჩვენი ვიკვირებო შევიდა
ერთი გამოიღო, რომელი იონიბების შეუძლია და, აი, სპირითა ამ იონი-
ბების მყვერებით აღდგენა, სპირითა მათი სინთეზობა, როგორც ამბობენ
ქიმიკოსები.

ბუნებაში არსებული ყველა ნივთიერება შესდგება მოლეკულებისაგან,
რომლებიც ერთ-ერთ ათეული ატომს აერთიანებენ. ხოლო თუ ასეთი მოლეკუ-
ლა ადამიანს დავიკითხვით დამწავდა, მივიღებთ პოლიმერს, რომელიც დიდად
მოლეკულების აერთიანებს. პოლი — მერტყვლი, მრავალს ნიშნავს, ხოლო
მერ — ნაწილს, ნაწილად... თანამედროვე ქიმიკოსები მოლეკულების
ატომების ურტყვს ჩარს განაგებენ და ახტრებენ შეუძლებელ დავეციოს
ყველა მოთხოვნილება: ახლა, თუ ვეცდით მიონდომების, მათ შეუძლიათ—
პოლიმერის გარტული ქაქვის შექმნა. როგორც მეხადე, ქიმიკოსი ერთი პო-
ლიმერის თუტებებს უნტრავებს შერტყვს, ამასანავე ხშირად ჩნდება ფრად
დატეტობლი მარტობები.

ყოველი წელი ქინა ის ათასჯ მეტ სრულად ახალ მანადე არ არს-
ბული უფლებების ქმნის. თხმებობით ათასი წელიწადში, თითქმის იონიბედაა-
თი დღისში ცხადია, ყველა სინთეზობა პროდუქტის ერთნაირად სასარტება-
თი არის, მაგარა ზოგი მათგანი ვადტარობლობას ახდენს მრინდობისა და
სიკვნიანს და, თუნდაც, კამარის რომ ვაგებინოთ, რომლისხანაც სრულად
სხვადსხვა საგნებს აწვებდენ, დამუშავებული სასარტებობა და თუვის საკე-
რი პაღებებდა, დამარტებული უშინდესი მრინდობის, ნარ-ნარო მრინდობის
და... გულის ცოცხალი მყოფობის სატყებობით.

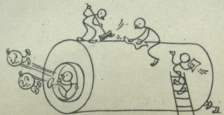
კირილე სალდაძის იონიბები პლანეტარული ენთიპეგებია. ხოლო
შერად და უფრო სრული სახტელობა — იონიბედაცხელი ფისი დავტყვა
მათი ქიმიური თუტებებისკენ, თუნდაც ის რის სრულად არ წაყავს თუ-
ვის წიგნები შეუტეს. — იონიბები, ფრად-ფრად, წერილი გვკვირავს წაწი-
ლავება და ფისი ხელბედა იონიბე შეაქვს, რომ ისინი ვარტკობისა და
იცილებს იმ ნივთიერებას, რომლებსაც ისინი „მოქმენენ“, რომ მეტე შეუძლე-
ბული ხდება მათი მოწვევა. ისინი „ევიდობენ“ კალციუმის მართლ ხისტ
წყალში, ახ, მოქმენებენ მართლ სინტეზს ადამიანის კუჭში, ახ ჩაივის
ნაღმებს ღვირში, ახ ურჩის უფრების წაწილავება...

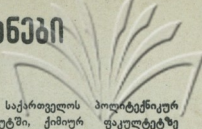
ი, მაგრამ, მინც, აი ახლდეს იონიბები, და მხოლოდ იონიბები, სასუფლო-
ბას გამოიჩინონ ისეთი შეუძლებელი და ქალქობის მხავის თუტებზეა!
ყოველგვარი ახტობობის გარტეუ, იონიბები აწარმოებენ დაღებობად
და უარყოფილად დამსხტული ატომების ცუკვლის. ისინი ამარტყვენ ხსნა-
რინდეს ერთი ნივთიერების გარტეული რაოდენობისა და სამეცნიერო „აღლ-
ვენ“ ამდენჯავ საუკეთესო. ახლა უკვე ხანოთუი მოარტებელი ისეთი
იონიბები, რომლებსაც შეუძლებელი შეუძლია ამარტყობენ მხოლოდ გარ-
კვეთული, მათთვის დავიკითხვით ნივთიერების, შთანქნენ ისინი და, სამეც-
ნიეროდ, დაუბრუნონ სხვა ნივთიერება. ვაცალა უტკია და შეუძლებელია! პი-
რითობით დავაგებებო ადამიანს იონიბები ამრინდეს სხვადსხვა ნტ-
რებისა, თორტყვობის მრწავე და კირილე დავაგებოს შემოხტევირა —
ამრინდეს უფრებ კალციუმს, რომელსაც ვაგებულობა გამოწვია!

ამ უზენადა დამარტებელი იონიბები შეუძლია მილიონ ხალხის კონსტე-
ვლიბი და შერად, ცხობი, ფრტყვების, შერტყვების; იონიბები ასეთივე
რტყვს სისხლს, რომელიც ვაგებინასხვადსა სპირით, ისინი ურტყვენ და
ესარტებენ ვიწი გამოყვნიე ისეთ მინდურელებს წამლებს, როგორცაა—
სტრტყვობის, ატრტყვობის, პოლიმერის, მომინდეს და ნივთიერება. ჩა დ-
და მუშაობის გარტე შეუძლია იონიბების საქართველობაში!

— აუღლებელი უნდა გამოყვნიოთ იონიბები ღვირის მრინდობისა-
ში, — დარტყმებით ამბობს კირილე სალდაძე, — ჩვენი ღვირის განსა-
წენად არჩინოს და სხვა მხოლოდ იონიბებისგან, მეორეს — ღვირის დამსტე-
ვლობად, რაც სულ ურტყვად გამომრტყვობება, — ამისთვის ღვირს უნდა
ვაგებდარიოთ იონიბების მარტეობა. იონიბების სასუფლობით შეუძლია
სრულად შეუძლიან და გამარტებელი მანდურების ნარტყვებისაგან ტანი-
რებისა და ღვირის მხავს გამოყოფა.

იონიბები შეიძლება მთელი ვადტარობლობა მოახდინონ ჩვენს ფრამტე-
ტულ მრინდობაში, თხმებურტყვობაში, შერად წარმოებაში, მანქანათმშენე-
ლობაში; იონიბების სასუფლობით შეიძლება ახტებურად ვაგე-
ვნიოთ იონიბები ლიონების გამოყოფის კრიბებში, რასაც საქართვე-
ლოსის ვანსკუტობით დიდი მნიშვნელობა აქვს.

მ. გორისძე

ცდილა მუშაღ მოვიდა. ამავე საამქროს სახარზაგ განყოფილებაში თხელ-თხელი, საამო ხასის ნათელა მიკრული გაიყვანიო. ნათელა 1940 წელსა და-ბადებულუ, მიუხედავად ამისა, მას უკვე ორ წლის სტაჟი აქვს და ახლა ბრიგადირაღ მუშაობს.

შემდეგ საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში, ტომიურ ფაკულტეტზე შეიტანა განსწავლანა ცქვიან ტექნიკურ გიის ფაკულტეტზე. სწოიქედ-მის მიზან-ვალ — სპეციალის რკო შეიქმნება ისტექნიკური პროფესია სპეციალად მუშა-მა სურს მყარ, საუკმელიან ცოდნას შექმნის ქალღმეღს.

თვირხალათიანი ახალ ვაზრდები ჯგუფჯგუფად იღვანე უზარმაზარ ქუში, განაზებულის მზიანი დღე იყო და ნათელი ადგა ირგველივ ყველავფერს.

შოთა უნდელიწვილმა საათის დახედდა — ახლა შესყენება აქეთ და... — თითქოს შობილიზმა მან.

ფართო კიბეებს აუღვევით. კომინანტის დირექტორმა ვიტორია იტრაელიძემ ზოგადად გაგვეყინ ახალ საწარმო, — დანარჩენი თქვენი თვალით იხილეთო, — გვიჩრია და მეგზურად შოთა უნდელიწვილი მოგვიჩინა. იგი კომინანტის კადრების განყოფილების გამგეა და პარტიული ორგანიზაციის მდივანიც. და აი, ისევ გვმასპინძლებს.

თბილისის საკონდიტრო კომინანტმა თავისი პირველი პროდუქცია პარტიის XXI კრებობის წინა დღეებში გამოუშვა, ასე რომ იგი სულ რაღვინემი ფეხა, რაც შეუძლებელი ჩადგა.

ეს ახალი, დიდი საწარმო ჯერ კიდევ არ მუშაობს მთელი თავისი სიმძლავრით, მაგრამ მის პირველ ნაწარმს უკვე მოწოდებით მუხედნენ შრომითლები. თორმეტი ათას ხუთას ტონა მოყოლადს, კამბეცს, კარამულს, ბისციტს და ვაფლს მიაწოდეს იგი ჩვენი რესპუბლიკის მოსახლეობას.

უზარმაზარი საამქრო თითქოს უკაცრილოა, მარტო მანქანების ხმაური ამომის სმენას. აქ ახლა ვაფლს აკეთებენ, თვირხალათიანი გოგონები ლამაზად, მწყურად საქმიანობენ, ვაგები ხანდახან გამოჩნდებიან — მოაგორებენ ურინებს, ერთმანეთზე აწყობენ ტბილელუ-ლათი საძეკ მუყაოს ყუთებს და გააქეთ.

პროდუქცია, რომელიც ამ საამქროდან გამოდის, უკვე იგემეს თბილისელემა, მასზე დიდი მოთხოვნილებაა, ამიტომაც, რომ გვემოდ მოცემულ რეკტონას ქალღმამა შეიღიდ დაუმატებს და ყველთოფორად თხოვთმეტი ტონა ვაფლის გამოშვება იცხრებს.

ღია ბოლქვაქე, სონია გურუქვაქე, ლოუმა დენისენოქე, ვერა კოტოვაქე — აი, ისინი, რომლებიც თავიანთი მუყაითი

მაღალი, ზორბა ახალგაზრდა გულ-დასმით ავირდებამ მანქანებს.

— ეს ოსტრია ეგვენი მებრეველია, — გვისჩინს შოთა უნდელიწვილი. — ეს მანქანები მან დაამონტაჟა, დადგა და ახლა წარმატებით მუშაობს — ამიტომაც, ასე თვალის ჩინივით რომ უცვლის. შოკოლადის ფილები რყევით მიყვებიან როგს, ფორმას იღვენ, შემდეგ მაცივარ კარადში გადიან საბოლოო პროცედურას. იქ კარლო ტაპალიანი უხედება და ხელმარჯვედ აწყობს დაზგაზე მზა პროდუქციას, ქალები კი ლამაზად ალაგებენ ფილებს ყუთებში.

საქმიანი, ნაყოფიერი შრომა სუფევს აქ. განა მარტო აქ ასეა კამბეცისა და კარამულის ეტეკებისა და ანილოტარის საამქროში.

კომინანტში ძირითადად ახალგაზრდობა მუშაობს. ახალ კომინანტში — ახალგაზრდობა, ეს პერსპექტივიანი მოზავლის საუკეთესო ნიშანია. ისინი მხარდახმარ უდგანან ძველებს, ყოველდღურად ახალსა და საჭიროს იძენენ მათგან.

კარამულის საამქროში ბრიგადირად 19 წლის ზურაბ ებანიძე მუშაობს. მან 1958 წელს დაამთავრა საშუალო სკოლა და პირველ ქარხანაში მოუწყო. ასე რომ, კომინანტში იგი უკვე ვაჭაბო-

მასთან ერთად შრომობს ცირა გომიაშვილი. ცირა წინაბ ხელღუნებით ყოფილა გატაცებული, — თეატრალური ტექნიკში დაუშთავრებია, ცოტა ხანს მსახიობად უმუშავებია, შემდეგ კი გადასულა... სამკერვალო საამქროში.

— კომინანტის გახსნა რომ გავეცი, აქეთ გამოვიჩინე გულემა — ამბობს ცირა. თბილისელ ახალგაზრდებს გარდა, აქ რაიონებიდან ჩამოსულენსაც ნახავთ. იზოლად დგანიისძე მხარხარას რაიონიდანა. მან 1958 წელს ოქტის მედაღლე დაამთავრა საშუალო სკოლა,

კიდევ ბევრი ახალგაზრდა შრომობს კომინანტში. შეიძლება დღეს ისინი თავიანთი გამოცდილებით ვერ გაუტოლდებიან უფროებს, სამაგრიოდ მიონდომება და ერთუზიანში საქმოდ გააჩინათ.

დასაწყისი კარგია, მომავალი უკეთესი იქნება. იმედია, თბილისის საკონდიტრო კომინანტი მალე ჩადგება რესპუბლიკის მოწინავე საწარმოთა რიგებში და გამოწვევული პროდუქციით მთელ კავშირში გაითქვამს სახელს.

ფოტო ი. თ. ხ. ხ. ხ.

მერაბი ავიანზე გავიდა, უნდოდა გაეყო, შეიძლება თუ არა ქუჩაში უსაძებლოდ გასივრება.

თოქოს გამოვიდა, თბილ ახაზანია ჩაიძირა, ისე მოდებოდა სხეულზე ჩამავალი მზე. შთოდა მარტის განმავლობაში წვალობდა, ახალბუდე გაზაფხული, და აი, დახადებულა, მაღლივი კარიბდებულა და დიდი, ცნობის-მოყვარე თაღული დასუფრება ქალკმა. მის თაღებში ქვეყანა ახლა უკუდ-ნანა, მაგალიტ მრავალია მინა და მის სულ ერთია გაზაფხულისათვის, ელვრის-სებვა მინდვრებს, აიბიბის გაუნდლო შობებს და ერთბელ კიდევ აქრებს ადამიანს, რომ სხვის მისი გულსათვის ზამთრის სესხის გადაცანა.

ასი სულამის გავიყვანა უკიდევოდ ცუდი და უსიამოვნო, ხანგრძლი დაუ-კარგავი უნარი ადამიანისათვის გუმიწილი დღის შესვენებისა, თოქოს ქვეყანა ამ წუთში განაღდა, ასე ღამაში და გაღიბებული, და შერც, პირველად დილით ისწავლდ მისვან.

და რა უნდა მოხდეს ისეთი, რომ სხვად მოგვყავოს და დრად ჩავაფრქვოს, თუ ამ დიდებულ საღამოს ისიც დავაწყებია, რომ თბებში ჰაერია გავს შერეული, იმასაც ვეღარ ვგრძნობ, რომ ცალბელა ხარ და იდუალებ წაწყვე-მდელი მუღავს უნებურად მაღლა სწევ შიშავს სახის მოსარჩეველად. თუკი ვახსიათ ცოლს, რომ ისიც გამოვიტყვო ავიანზე და დატყვებს ამ მშვენიერებით.

— რა ვინდობს? — მკითხა დალომ მერაბს და აივისს მოიჭრის გადაე-ყრდნო.

- შენვედი, დალო, რა ღამაში ცაია
- ამისთვის შენვადი? — დალოს სურდა გაეყო, სხვა სათქმელი ხომ არ ჰქონდა მერაბს.
- ზო, ამისთვის დავიძახე, — მერაბს შერცვდა თავისი ბავშვური აღტყობისა და უცხად მოიგონა, — იმისთვისაც, რომ მიწა ვაყოცო.
- ააქ? — გაეცინა დალოს და თოქორი კალბები გამოაჩანა.
- სწორედ აქ, ავიანზე! — ახლა მერაბს მართლა მოუწია კოცნა.

— დავიანახავ ვინმე, — გათუფლდა მან დალოს და უნებურად ქუჩის გადახედვა, გაშლული ხომ არ იუფრებოდა. ცოლ-ქმარმა შეიძლება ფანჯრები შეთავიღებოს, სწრაფად ატყვის ტრიანების და ოთახში შეცვადნენ.

მარტოდა არაფერს შეგონა ამ ჯივნიერების დარღვევად, რომ ცოლის ერთ უზარალო შენიშვნას წინასწრობიდან არ გამოიყვანა მერაბს.

დალოს დამბარებთ ტანს გადავიცა ახალბუდე ცისფერი ჰაერბანი, მაღლ-ტუ-ცი ცოლმა მოუკრიბა უკლთან, მხოლოდ ჰაერია ჩაიყვანა დაბრუნებულად და როცა მიიღოდა საჯარბიდა აშილი, სწორედ ამ დროს მოვიდა დალომ:

- სახე მიღებია?
- კვირა დღე იყო. მერაბს დილიდანვე სახაზე დავას უქდა და მუშაობდა. ახლა ამხანაგობან მდილიც გასართობდა. ეს იცოდა დალომ, რადგან ყოველ კვირა საღამოს ასე ხდებოდა.
- ზურბთან შევივლი, თუ არ დამხვდა, იქნებ ბიძინს ვაფურაო!
- სანამ პასუხს იტყვდა, დალოს წინასწარ წამოუწილიდა ლოკები:
- მერაბ, დასწებ შეგათთან სიარულს თავია, რა შენი ტოლები არიან. მრცხობან, როცა შეუბნებინან, შენი ქმარი სტუდენტებთან ვნახეთო.

მუშოლის ამ სიტყვებმა მერაბს პატარა ოთახში მოუფრქო, დიდა ხარისხის წინ. იგი თან იფრცხებოდა. თოქოს საბუღალეო გაუმედაცნეს, რომელსაც აქამდე გულმოდგინედ უშემავედნენ, თბებში გაჩაღდა სიარულიც და გაუმე-დაცნეს მერაბს, იგი პირისპირა შეუტია თავის-თვის სარკეში. დანაოებულნი უშედი, შეიხებდებოდა და ვაძარცვარული თმები, გახსენებული ულუგები, ადრე მოხე-რებული ოცდარობებტა წლის კაცი, რომელმაც ბებრი პირი და ღმინი ნახა ცხოვრებულში...

— იქნებ ახლა ზურბთან და ბიძინაც სარ-კებს წინ დავან და ქუჩაში გასასვლელად ეწახებინან, ესეცარებულიან თავიანი უმეწივლორ სახეებს, გრუსა თბებმა და ვერ ხელუხებდებო. ნედლ ულავაშენ.

ორივეს ვიწრო შავებში და მოკლე-სახეობიანი საყელიცადადღილი პერა-გენა აცეთი, სპორტული იარაღებზე ვა-გრებობნებ და ტანც ღამაზე დიან, ზამ-თარ-ზაფხულ უქულოდ აფიან, იცდარ-იციდამაში წლის თუ იქნებან. ახლა, ახლათ, ისინიც ამხანაგებთან შესახვედ-

რად მიეშურებინან, შეიძლება ერთმანეთის სწახვედ-დე მერაბს არც ერთსა-ც არ უფროსი მერაბთან მისვლას. ზო, ახლა გაასწავლ მათხელა ანასტასიას უნდა-ღე.

მერაბმა სარცს თაღული მოიკლდა და ტანსარც მოუხლებოდა ქუჩაში ბექ-ბი იდგნენ კობახე თაღული, ვაწყვეთილი, ზოვი უცხდელიმეწივლორ, ზოვი ცალ ფეხზე ტანსწივლოდ დანდობილი, და სუბრბობიანი. მათხელა ცი-და, ამ მერაბის ტოლები არიან? მაილით ათი წელი უფროსია მათზე. ათი წელითა როცა მერაბი ათი წლის იყო და უპირაოდ დარჩენილი დიდი კაცივი ემხარებოდა დედას, ისე რომ სულში მოარბუსებდა ახლებზე, მის ბებზე და-ბადებულნი არ იყვნენ მართა. რა აქვს მერაბს მათთან საამხანაგო? ტუთულს არ ამხიბს დალო, დალო მართალია, მერაბი...

რომ იცნობდეს ამ ბებებს, კარვად რომ იცნობდეს ზურბანსა და ბიძინს, მათხს სხვა საქმე, მანის იქნებ უფრო მეტად შეუშოვიებულყო დალო, მხოლოდ შეუშოვიების მიწეუ სხვა იქნებოდა.

დალო ვაწყვიტებინა აღმოჩენდა, რომ მერაბსა და მის პატარა მეგობრებს შორის, ათი წელი უფროსი ამხანაგებსა და მერაბს შორის, ასევის ვერადა, არავითარი განსხვავება არ იყო. პირიქით, საქმეც ის არის, რომ პირიქით; ზურბანი და ბიძინა უფრო განვითარებული არიან, უკეთესობაზე განვითარე-ბული თანამედროვე ახალგაზრდობის, როგვი მშვენიერად ფლობს ინგლისურ-ენის, მერაბმა კი, სიტყვებულა ამის თმე, მერაბმა პირი ქართულიც არ იცის. ზურბანი და ბიძინს ვამოწერილი ჰქვი უცხოური ტექნიკური ფუნა-ციები, ზურბად თარგმნის წერილებს და გაუთებში თავსებდა, ზურბანი ინგ-ლისურზე იყო საჭირო ახალგაზრდობის დილდაცათთან ერთად; ბიძინს მი-წერა-მართა აქვს ამერიკული წყნებებთან. არც ერთს არ უსწავლავა კონსერვა-ტორიანა და ორივე მშვენიერად ურაცს ფორტპიანოზე. მათი სიმღერის მო-წინას არავფრცხვოს და მუხებდავდა ყველაფრისა, ისინი ვერ მინე-შეხია არიან, უკეთესდგარი ცელკობას ჩამდგნენ. და ვინ იცის, როცა მერაბის ტონი გადებინს, რას არ მოაქვდნენ, რა სახელებია ადამიანის შეიქმნებინან.

შედა, რა მერაბი ვიქრა ხაჯამის ზურბანს ან ბიძინას წახსდელ-დელ ეწახებოდა, აქ არავფრცხვო საცივებოდა. მათთან ურთიერთობაში მოკლები-ბი იგი სულერი პარტიანსა და კმაყოფილებას, მათთან შეგობობაში ექვბს იმ დიდასებებულ სინდღერას ანაღაურებებს, რომელიც საშუალოდ დასაყრა-ცის სიმღერად — დროა, ომის ოთხი წელითა ვიქრის სამასსომოდებოთ დღე-ღულის დავაგრა სხენებდაც არ აღბის, ნადრეცა მერაბს რა მოსატანია. დრო ათ, უკეთესზე მჭივროს, რაც ომი წაიჭრია ვიქრისა. როცა იგი ფრცო-ნე იბრბოდა, ანგლებიდა და ბიძინა რვა-რვა წელითა იყვნენ, სწავლობნენ მესესასა და ინგლისურს, როცა მერაბს თვისი ერთადერთი სკოლის ეგვასარი მოუკლეს ვევიდით, ზურბანი და ბიძინა იქნებ მანის დუგემგობრდნენ ერთმა-ნებს.

დამთავრდა იმი და მერაბი დარჩა უტყლოდ და უმეგობროდ. და ახლა, ომისთვის ქუჩებში თუ სტადიონის არასუბებზე სიმფონიურ კონ-ცერტებსა თუ ლიტერატურულ საღამოებზე, ზურბად ნახავი უსულდაწარ-მებულსა და ჰალარბეროდ ცალბელა კაცს, რომელიც ახალბუდეზაყარი უმეწივლებში ჩამდგნა და მათთან ერთად მხარობლობს, მათ მხავსაც ვაწყ-ვად ეყვლიფრის. არ უხვებია ეს, სასაცილოდ ჩანს მათ შორის, მერაბს ვერ ამ-ჩნებვს ამან და ისიც ბიჭური თაყუშუაყებლობით უხტენს ფეხსებობის მსაქს, მოგონილი სერობოლობით ცვაბობან მდილიდან ამხანაგა გასართობად, ახვეებია უმეწივლებს და პარტუფლებს სხუდებდებოთ აიღებენს უჭუნა-ში მინაფლ ღამაზე ვაყოცო.

თავის ბრბოზე ეს არ ვაწუდლია მერაბს, დრო ომმა მიიხაფურთა, ეს არ იყო არც უჭებოთი, არც დღებში და წელიწადში, ეს იყო მართლ, ახალგაზრდობა — უზარბანო იოკოს ზოლი, რომელიც ომის ცეცხლში გაიწიდა და უხილავ შე-ფხებდა ვაგანია ბრბოლის ველზე.

მერაბმა კედლის საათს ახხედა, თაკული ვაუშურბია იმ ისორის, რომლივხე-ფთარებტა წლის წინაა დაიწყეს იმ სახვედსწივლო წუთების გადათვლა, და უცხრად მოდებდა, რომ ისრები უკუდმა დაბრბობილდნენ.

- რა მოვიდა? — მკითხა მერაბს დალოს მან. შემობრუნდა, უხტვივოდ მიხვია ცოლს.
- არავფრცხე — ვაჩიურბოდა მერაბმა.
- დალომ შეამჩინა მის შესვლებული თაკლები, აღრავფერი უჭიბავს, იგი თოქოს უკეთესობის მიხვედა, აკოცა ქმარს და მერე თავი მხარზე მათარდნო ასე ვაგონებდებო იდგნენ და დივობდნენ.
- ვაწად ახლა — თქვა მერაბმა.
- სად? — წამოსცდა დალოს, აღარ პირბებდა ამ შეკითხვის განმეორებებს.
- ზურბანთან წავად, თუ არ დამხვდა, ბიძინს შევევლი.
- კარგი, მალო მოლო, — თქვა დალომ და თოქორი სუწევი მოიკლდა მერაბის პიჯაკს.

მერაბმა პალტო ჩაიკვია და კიბეს დასუვა. დააწვიდა, რომ ვაწუფული დამ-დაწვიო და უსაძებლოდვე შეიძლებოდა ვაწყლუ.

ჯ. ანანიძე

ორე ადგილზე, იყო ევროპის პირველობის პრიზიორი, მრავალ საერთაშორისო შეჯიბრებათა გამარჯვებელი და, ბოლოს, საბჭოთა კავშირის რეკორდსენი. იგი გამოდიოდა ნორვეგიაში, უნგრეთში, ჩეხოსლოვაკიაში, რუმინეთში, ფინეთში, ბელგიასა და ჩინეთში.

ელენე სარბენ ბილიცზე უკანასკნელად 1954 წელს (სახელმწიფო — ჩინეთში, ჩინეთში კი — სომხეთში გამართულ შეჯიბრებაზე) გამოვიდა. გოკიელის ნებართვით რამდენიმე წერილს გავცანით აი, რას სწერდა ელენეს გულშემატკივრები: „თქვენ თბილისის სტადიონის დღიურული ხართ...“ „1954 წლის შემდეგ, რაც თქვენ შეჯიბრებებზე აღარ გამოდიხართ, სტადიონმა დაკარგა ის სილამაზე...“ ამაში კი ძნელია დავთანხმო წერილის ავტორს. ლუნა ისევ სტადიონზეა. იგი ახლა ახალგაზრდა მძლეოსან გეოგონებს წერტისს, გზას უჭყავს „სადღიურული ტახტისაკენ“ — რეკორდების მწვერვალისაკენ. თუ ელენემ 1954

პირველი და მომდევნო საბჭოთა ადგილები. შეილი მძლეოსანი და დედა — მწვრთნელი, ახლა მხოლოდ იმაზე ფიქრობენ, რომ რაც შეიძლება კარგი შედეგი უნდა იქონიონ შეჯიბრებაში. ევთის თარგმნენი სპორტის რესტრუქტორმა 14 | 2 | 1954 წელსაა. ლდა-შვილის მისანიც სწორედ ესაა. მათ მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი, რომ ეს ძნელი გზა უახლოეს მომავალში გაიარონ.

ნახევარუბრიქანები

დღის ბოლოა. სამუშაო საათები დამთავრდა. პლებანოვის პროსპექტზე გამოვითი და დავფიქროვო — რა გავაკეთო საღამოდ? რა დავაწავლო? უკვე შეიღების ნახევარია — სანამ მალაზიებს მოვივლი, ერთი საათი მაინც უნდა, შერე დავაწავლავს ხომ დრო მოუღონდა და სადილი ვახშავ დავამოქცევ... უკვე, თოქის ჩემი ფიქრების სასაუსლო, მალაზიის წარწერა მომხდა თვალში: „ნახევარუბრიქანების მალაზია მს“, შევდე კარი, მივხებ-მივხებოდა და სისულთავედ უნებურად მიმოზღა, სინებზე ლამაზად იყო დაწვიბილი სამწვადეები, საუფრო, ღამაში ფორმის კატლები... კომპოსტის სალათა, „იენივრეტი“, მისიაოვნა — ამას მარტო შეწვა უნდა, იმას მარტო მოხარშვა. მალაზიაში ხალხმა ამატა. სულთად ჩაცმული გამოვიდელი ზუსტად წარწიის, ღამაზად ახვევს თეთრ კაბადღლი და თავაზიანად ისტუმრებს მომხმარებლებს. დღგავარ და ფიქრობ: ვივიდო, არ ვივიდო... თუცა ხალხი ხომოდო იყო და არ მისა ხელმარჩვე გამოვივლებს, მაგრამ მაინც ვაგებედ და ვკითხვ: — მისეობარო ეს სადილები ხად მზადდება? — უკვე, აი, გოლან შეზრანდებით და ხელმარცხნივ კიბებზე ქვევით ჩაუვებით, ამ სარდალში იკითხეთ, მთავარი მზადდებელი იაკოვ დევიტია, — მისასუსთა ავაჯანადა, ვადაწვევით, ვნაბო როგორ

მზადდება ეს ნახევარუბრიქანები, თუ მომწონება, უკველთვის შევიხსნებუქნებ ოჯახის საქმეშიყო.

შევიფარ სამწარუღოში. პატარა, ნათელი, სულთა ოთახია. მალადა, წერმოსადეტი ტანის შვგერენია ახალგაზრდა იაკოვ დევიტე ვაციანია. მას გათქათაბული თეთრი ხალხითი აცვია, თავსზე ასეთივე მწარუღლის ქუდა ახარავს. საწუბოდან ახლად შემოტანილი ძროხის ხორცი სწრაფად და შალა წაწილდება. ჩამოტარა ბარკალი, სასულთადეგული შემოაცვლა გარის, გასულთავა და შემდეგ ოთხ-ხუთი წაწილად დახალა — აი, ამ წაწილისაგან პირველი ხარისხის პროდუქტი მზადდებია, — მიხისის, სახსრებს სწრაფად კოლდობს და მისტრებულად სტრის, ძვალა და გარის ცალქ აწყობს.

სასამოწმო ფეხისა და სუნის ხორცის პატარა ნაჭრები დახეგვა ხის საბეგეი... ღამაზად ახალთა ხისზე და „ნატურალური ბილშეკვისი“ სახლთა გარეგნა მალაზიაში. დახლზე გადაღენილ ხორცის ნაჭრებს სიგრიტე ოანაზარად რამდენჯერმე დაუსვა ასრი დანა, შემდეგ კი ქავრდინდა და ღამაზად მოკრილი კუბიები დად შეუბნო მოიქცია. ამას „აიუ“ ჰქვია. სტრანა, ამარიხსებენ და აწყობენ. „ბესტობროგონა“ წვრილდადა დაჭრილი. ამისაგან

უკველფერი გავთლებ... აი, გრძლად დაჭრილი პირველი ხარისხის ხორცი „ანტრეკოტა“, — ეს კი „ლანგეტა“ — ამას მარტო კვერცხში ახოვილებ და რამდენიმე წუთში შეიწეება. მოწვეუ-მწარეული ხახვს წრილად სტრის და ავახებს გემრიელ „კინერტესტ“. ამთავრებს, იმას ხელებს და გადაღის კომპოსტის სალითის შეგავებაზე. ფეხიზად, უსრადლებით, გემოვნებით ამაღლებს სადილებს, საუფროს. აქ უკველდებოდა ოცდახუთი სცვადებდა ხახვის პროდუქტის მზადდება.

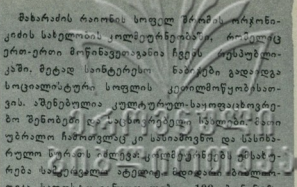
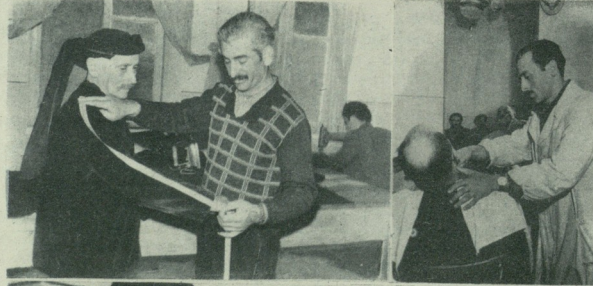
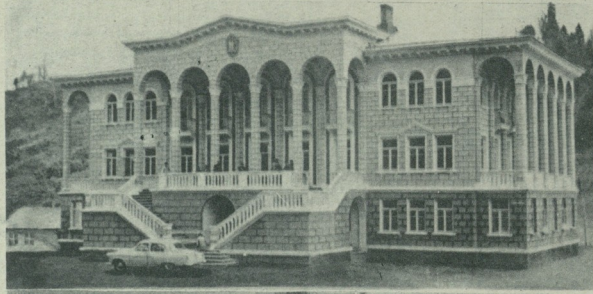
ამ მალაზიას უკველთვის ბევრი მომხმარებელი ჰყავს. კარგა ხანს დავეუვა საყუდლოში და დავინახე, როგორ პასუხისმგებლობით იტყობიან პროდუქტის დამზადების. გულგაგრებულად დაგემოვნებულ მწარეულებს, შევიდა ისვე მალაზიაში და სამოიხარიადა დამზადებულ მოხაზარში-შესაწვავი სანოვავით ვავეშურე სახლასკენ.

დ. ხასუბაშვილი

მალაზიაში მუდამ ბევრი ხალხია.

"საინჟინერო" მ. გ. ს. ხ. / 275

მხარაძის რაიონის სოფელ შარაში სკოლის
 კიდის სახელობის კომლუტერებში, რეალურ
 ცენტრით მოწოდებულია ჩვენი კლასშილი-
 კაში. მტება საიტებში ნაპირად გადვადგა
 სკოლისტურა სოფლის კერძოწარმოებაში-
 ვის აშენებულა კულტურულ-საყოფაცხოვრებ-
 ზო შემობინ და კომპლუტერულ სკოლისტური
 უბრალო ჩართვით კომპლუტერული და სწავ-
 რული წარმო 700-ზე მეტი კომპლუტერული
 რეზა საკომპლუტერული მათემატიკის
 თუკა, საფოსტო განყოფილება, 100 ამონებზე
 გათვალისწინებული საკომპლუტერო სადღური,
 რაიონ-სტრატეგიაში ქველი 700 დანადგარით,
 ანალი. საკომპლუტერული მუშეუმი და სხვ. სოფ-
 ლის უნივერსიტეტი უკველითურად ჰყიდის მ
 მილიონი მანეთის საქონელს, კულტურის სახელ-
 ში ჩამოკალიბებულა 80 კაციადან შემდგარი
 მოცუვათა და მომღერალთა ანსამბლი. დრამა-
 ტული და ლიტერატურული წრე. აქ კვირაში
 სამჯერ ახდენენ ახალ კონსერვატივს, უკველ-
 წულიურად უფრო და უფრო უზღოვდება სოფ-
 ლის ცხოვრების პირობები ქალაქისა.

კომპლუტერობის მმართველობისა და საერთო
 კრების გადწყვეტილებით, გასული წლის შე-
 მოდგომიდან გლობალი უფასოდ სარგებლობენ
 ელექტროენერგით, სპარტიზმებით, არ იხ-
 დიან რაღობისა და ტელეფონის სარგებლობის
 საფასურს, უფასო აბანო, წისკილი და სხვ.
 წაფულში 800-ზე მეტი ჩანს მკერფავისთვის
 დაკლებულ ფასებში მოკეთ ცხელი სადილი
 პლანტაციებში. სავანებოდ მონუბილ სასადი-
 ლობში.

შედწლიანი გვიგის შედგინის კომლუტერ-
 ნებში განსაკუთრებული უფრადლება მიაკციეს
 ჩანს. ციტრუსების, მეფრეშეშეშისა და მეცხო-
 ველობის შერდგომ განყოფილება, ვალდებუ-
 ლა ადგენ შედწლიან გვიგის 21 მილიონ მანე-
 თად განსჯონ საერთო შემოსავალი და შრო-
 მადლის ღირებულება 45 მანეთისა და 70 კაპიან-
 დე აიუვანონ, ნაცვად 82 მანეთისა და 86 კა-
 შიკისა.

ს უ რ ა თ ზ ე: (წემოდან კვიმით)
 100 ნომრისანი საკომლუტერული ატ ს.
 კომლუტერულია უკველცხოვრებითი მომსახურე-
 ბის კომბინატი.
 საკომლუტერული მუშეუმი
 მტრადი ვ. ჯიბილი ზომის უღებს კომლუტერულ
 ლ. ზოიდეს.
 პარტიზმებით ჰანელითი ემსახურება კომლუ-
 ტერებს.
 ფესვაცმელების სახელსწონი.

ვინ არის შექვენი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოხუცებისაგან ხშირად გამოვლინა, თუ როგორ ფასდებოდა უწინ სოფელში წერაკითხვის მცოდნე კაცი. მაგრამ ახლა ნურას უკაცრავად, თერთონ ჩემი ყურით მოვისმინე ასეთი საუბარი:

— ლიდი უზერიობი გამოდგენს ლაღიმურას შვილები, ამდენი ხანია ქალაქში ცხოვრობენ და დოცენტობას ძლივს მიაღწიეს.

— თავიდანვე ვერ უჭკუოები იყვნენ საყოფადები.

ეს ახლა არავის გავივიკირდება, რადგან გაზეთის ისე ვერ გადაშლით, რომ ერთი ნაცნობი მაინც არ იცავდეს დისერტაციას. ამ ზაფხულს მაინც ისე წაეწყო ზედღუდ, რომ მთელი ჩემი საშვებულები ხელფასი საჩუქრებსა და მისალოც დეპეშებში დამეხარჯა.

ამ რამდენიმე დღის წინ გადავსული ვაზეთი და მეოთხე გვერდზე, ჩვეულებისამებრ, ახალი განცხადებები წაიკითხე: „ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის მოსაპოვებლად ვალდებულია წინააღმდეგობა დაიკავოს დისერტაციის თემაზე — „ახალი თერმინები თბილისისა და ქუთაისის სტალიონებზე ფეხბურთის მატჩების დროს“.

მადლობა დემტრს, ჩემი ნაცნობი არ გამოდგა.

„ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის მოსაპოვებლად დომენტი წულაძე დაიკავს დისერტაციის თემაზე — „პატენტონისა და რადიოლას მსგავსება-განსხვავების საკითხისათვის“. არც ეს აღმოჩნდა ნაცნობი.

„ბიოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხის მოსაპოვებლად პანტელეიმონ კვიციანი დაიკავს დისერტაციის თემაზე — „თევზის უწყლოდ მოშენების საკითხი“.

— ბიუსს, ეს ხომ ჩემი სკოლის მეგობარი პანტელეიმონია რაღას ეპიზადი, ვიყიდე საჩუქარი და დანიშნულ დღეს შევადე პანტელეიმონის ნათესავე ბიოთა და ნაცნობ-მეგობრებით გაქედილი აუდიტორია.

თავმჯდომარემ ზარს ხელი დაჭირა და როცა დარბაზში სიჩუმე ჩამოწვა, სიტყვა პანტელეიმონს მისცა. კათედ-

რანე პანტელეიმონის გამოჩენისთანავე დარბაზი მისი ნათესაების ტარბაზი მოიცვა.

— მეიცა, ქალო, ვერ არაა საჭირო, თავი შემოინახე! — გაჯავრდნენ პანტელეიმონის ცოლის ნათესაები.

პანტელეიმონმა ჩაახველა და დაიწყო.

— თქვენი კარგად მოგეხსენებათ, თუ თევზს რა დიდი საკაცობრიო მნიშვნელობა აქვს.

— დასაბუთებაც ამას ქვია!

— წამოიძახეს ნათესაებმა.

— ვინაიდან მტკვარი ნადევილად ჩამოდის მცხეთაში,

— განაგრძობს პანტელეიმონმა, — ხოლო მტკვარში კი თევზი ცოცხლობს, ეს იმას ნიშნავს, რომ ძველ მცხეთაში ძალიან უყვარდით თევზი. ეს სიყვარული ახლაც მგელაღნებ მცხეთის რესტორანში, სადაც ერთი „ცოცხალი“ სამი თუშანი ღირს.

მისი შედეგად ჩემს გონებაში წამოიჭრა თევზის უწყლოდ მოშენების საკითხი და ვინაიდან ეს საკითხი სცილობდა რესპუბლიკის ფარგლებს, ამიტომ ეს არის ზოგადი საკაცობრიო პრობლემა.

— მასიო, ტაში — უჩქმითა პანტელეიმონის ცოლმა თავის შვილს.

შემობრა მასიო ტაში და აყენებ დანარჩენი ნათესაებიც, თავმჯდომარემ ძლივს დააწყნარა აღდგებულ ხალხი.

— ამ დიდი პრობლემის გადასაჭრელად ცდები ჩაგატარე ხრამულაზე — ვიყიდე 100 ხრამულა და გავუშვი ხელოვნურ აქვარიუმში. პრაქტიკული ცდები დაიწყო 15 მაისს. ღლის საშუალო ტემპერატურა 25 გრად. ამინდი უნაღწეო, თბილისის „ღინამო“ იწყობებოდა მეშვიდე ადგილზე.

ცდა № 1. ცდის მიზანი — გაძლებს თუ არა თევზი უწყლოდ? ამოვიყენე ერთი ხრამულა აქვარიუმებიდან და დავდე იატაკზე, რომელიც შეღებილი იყო ტერენის „მასტიკით“. თევზმა იფარა თხალა, იფარა თხალა და მოკვდა. ცდა № 2. ცდის მიზანია რამდენ სიკეთეს გაძლებს თევზი უწყლოდ? დავადე ხრამულა იატაკზე და დავნიშნე საათი. თევზმა იფარა თხალა და მოკვდა, მხოლოდ ამ განსხვავებით, რომ მან თავი მიარტყა „გოკასკ“, ნაიღის 4.000 მანეთად საკომისიო მალაზიაში. თევზმა იცოცხლა 77 წამი სოლო მკვდარი იჭინება 285,723 გრამს.

— კაცო დელიკატოსტო!

— შენ ყოფილხარ ედისონი!

ქართულებს უხსოვარი. დროიდან უყვარდათ თევზი. დიდი მემკვიდრე სტრაბონი ვერ კიდევ ჩვენს წელთაღივსებამდე ამბობდა, რომ საქართველოში, კერძოდ, მცხეთაში ჩამოიდის მდინარე მტკვარი. ამასვე ასაბუთებენ არისტოტელს და რომაელი მისონერები, ბერძენი და რომაელი მემკვიდრეების აზრი ბრწყინვალე დადასტურება იმისა, რომ მცხეთაში მართლაც ჩამოიდის მდინარე მტკვარი, ახლა ეს თქვენც კარგად იცით.

— მაღაღეც, ძმაო!

— დაწურული ლოგიკაა...

— წყალი არ გაუვა.

— ბევრი სახელმწიფო თევზით ცხოვრობს. თევზი კი, როგორც უკვე ვთქვით, ძალზე გემრიელი საჭმელია. მაგრამ არის მხარეები, სადაც თევზს მართო წიგნებიდან, კონოფილემებიდან და კონსერვებიდან იცნობენ, რადგან იქ არ არის ზღვები და მდინარეები. ისევე კითხვა — რა დააშვეს ამ მხარეების მცხოვრებლებმა, უნდათ თუ არა მათ „ცოცხალი“? პასუხი ერთია — რასაკვირველია, არაფერი დაუშვებიათ და ისინიც სიამოვნებით მიირთმევენ „ცოცხალს“.

ცდა № 3. ცდის მიზანი — რამდენი სვეყნდი იცოცხლებს ხრამულა ადღეღებულ წყალში? ხრამულა 0,7 სვეყნდში მოკვდა, ხოლო 3 სვეყნდის შემდეგ გაბოსცა სასიამოვნო სუნე. ზუსტი წუთთახებურის შემდეგ თვეში მისარსებელი იყო. როცა თვეში გავსინჯე, მივხვდი, რომ აკლდა მარილი... ეს გაბიჯობის წყნე შემდეგამ მემოწამა.

— სკობდა წინასწარ ჩავეყარა მარილი.

— რომელი ნომერი ღვინო დატანე?

— შმაიას მინე ვერ შედრება!

— ამ მიმართულებით ჩავეტარე კიდევ მრავალი ცდა, მაგრამ უშედეგოდ. ყოველივე ამის შემდეგ გავაკეთე სამი დასკვნა.

1. თევზს უწყლოდ სიცოცხლე არ შეუძლია.
2. თევზის უწყლოდ მოშენება მოშეალის საქმეა.
3. თევზი უწყლოდ არავითარ შემთხვევაში არ მოშენდება.

დისერტანტის უცანასკნელი სიტყვები ტაშმა ჩაახშო.

სალამოს, დისერტაციის შემდეგ „დესერტაკიანზე“ თამადამ „მამ ერთი პატარას“ შემდეგ ყანწი აწია და თქვა:

— მეგობრებო, მე მიინდა ამ პატარასასმისით და დიდი გულით ვაღვადგრიყო ჩვენი შესანიშნავი მეცნიერი, რომელმაც დღეს ერთხელ კიდევ დავკარგუწხე თავის ნიჭში, გარკვევა თევზის უწყლოდ მოშენების საკითხი და კაცობრიობა იხსნა შემდგომში ამ მიმართულებით ცდების ამაოდ ჩატარებისაგან. ჩვენი პანტელეონის გაუმარ...

- ჯოს!
- არ ვარცა. გაუმარ...
- ჯოს!
- კარგია! — თამადამ ყანწი მოადგინებს ვადაწოლდა და მონახარულ ხრამულას თავი წააცალა.

სუფარაზე ლამაზად ჩაწყრივებული ხრამულები ხედავდნენ მეგობრის გაუბრუნებას, პირი წყლით არ ჰქონდათ სავსე, მაგრამ მინე ვერაფერს ამბობდნენ.

საბჭოთა კავშირში პოპულარული მომღერალი ქალის, ჩესტულის დამსახურებული არტისტის ქეთო ჭაჭარაძის სახელი ირავებულია უკვე მრავალი წელიწადი რუსული და ბოშური რომანების იმ ოსტატ-შემსრულებელთა სახელოვან პლადას, რომლის თვალსაჩინო და ტიპური წარმადგენლობა აღესპანდერ ვერტანესი და თამარ წერეთელი, ლალია ზონაია და ოსაბუა ოუარიცა, ვაიმე კიონი და პეტრე ლეონიძე.

ქართული ესტრადის გამორჩენილი ოსტატის ქეთო ჭაჭარაძის შემოქმედებითი მიზანდასახლება ხანდახან დეტალებით: ჭარ კიდევ თბილისის გიმნაზიაში სწავლის პერიოდში იგი დაუბავრდა გამოჩენილ ქართველ კომპოზიტორს ზაქარია ფალიაშვილს, რომელიც იმ დროს გიმნაზიაში არსებულ გუნდსა და ორკესტრს ხელმძღვანელობდა. ამ გუნდის სული და გული, მისი წაყვანილი სოლისტი პატარა ქეთიო ყუფლა, რომელიც გიმნაზიაში გამართულ კონცერტებზე ზაქარია ფალიაშვილის ხმარაღ მღეროდა დიურის არას, ახ-

ლად დამთავრებული ოსტატის „ახესალომ და დორიანი“. ზაქარია ფალიაშვილს მუსიკურად ნიჭიერი გვიანას ხმის ხაერეფი ტიპური, ურავ გამოწვინის დამთავრების შემდეგ იგი მოუწვევია სახელმწიფო კონსერვატორის კომპლექსურ დასახლებულ პირველ ქართულ არტისტულ სასტუდო-სკოლაში ქეთო ჭაჭარაძე 1985 წელს გამოვიდა. მკურნებელი იმთავითვე მოხიბდა ნიჭიერი მომღერლის მაღალი ვოკალური კულტურით, შესანიშნავი დიქციით, ლამაზი და ბუნური ესტრადით, მხედინელი სცენური გარეგნობით.

ფაქტურად აქედან იწყება ქეთო ჭაჭარაძის შემოქმედებითი გზა. ქეთო ჭაჭარაძე წლების განმავლობაში დიდი წარმატებით გამოდიოდა ჩვენი ქვეყნის თითქმის ყველა ქალაქში, სხვა ცნობილ საბჭოთა მასხიობებში არცაბო ატარებდა კონცერტებს სალვარგატო, დიდი სამხელო იმის დღეებში მომღერალა გამოდიოდა დაბოლო მებრძოლთა წინაშე ვოკალურ-ტოლსა და ირკუტსკში, ზურიატ-მინოლიდების ავტორიმიორ რესპუბლიკასა და ჩიტს ოლქში, ტაშკენტსა და ლმა-ატაში.

1986 წელს ქართულ საბჭოთა ბელოგენების განვითარების საქმეში შეტანილი წვლილისათვის ქეთო ჭაჭარაძის საქართველოს დამსახურებული არტისტის საბატო წოდება მიენიჭა.

შვენიერი ვოკალური და სცენური მონაცემებით უზადა დაჯილდოებული ნიჭიერი საესტრადო მომღერლის შემსრულებლობითი მანერა გამოირჩევა უაღრესი მუსიკალიობით და შესანიშნავი დიქციით. მკვანებარე სახმრეთული ტემპრამტრით და ძველებურ რუსულ-ბოშურ რომანების ეროვნულ კოლორტში დრმაღ ჩაწვდომის იშვიათი უნარი, ამ რომანებისათვის ორავნულად დამახასიათებელი სასიმღერო-ინტონაციური არქიტაქტის ჰარმონიულად შერწყმით პოსტტურ პტორიული ესტრადულად დახვეწილ და გრაციოზული სტილით.

გზა, რომელიც ჩვენს სახელოვანს საესტრადო მომღერალსა ქალმა, ესტრადის ოსტატმა პირველი საყვარელი კონკურსის ლურჯტაშა, საქართველოს სსრ დამსახურებულმა არტისტმა ქეთო ჭაჭარაძემ გაწვლი ნყოფიერი სასცენო მოღვაწეობის ამ 25 წლის მანძილზე, არის გზა ნიჭიერი შემოქმედისა და შთავაგებელი მხატვრისა, რომელმაც მთელი თავისი შეგნებული ცხოვრება საბჭოთა ბელოგენების, საბჭოთა ხალხის სამსახურში გაატარა.

დ. გველიანიძე

სეფეანე არღუნული.

არაზის პირას კჳყვანის გოსტანი

არაზის პირას ბოსტანი ჰქონილეს...
ა. ი. ხაკიაძე

სამშობლოს ნისლი ფვინა ოდეს, გამაგრობა ნატრია, როგორც ახელი, არაზის პირას ბოსტანი ჰქონილეს, — ასე ნაბრაზად დიდი ვარაუბტი.

წუთო დამჩრება ბოლის საოქმედად: — წუთითოლიდან ისე ვაწვლი, რომ ვერ ვიხილე უკანასკნელად სიბზუთის მწიწს ერთი მტკაველი.

მაგრამ ოცნება აუზდა ვარაუბტი: აპა, აყუდა მწვა შშობელი, მსიე შწოპყეა ოქტომბრის ნათელი, როგორც სიცოცხლის მახარებელი.

მართლა ზღაპარში გვინა თვეი: კიდე ცხოვრება ნათელი, მწვიდი, არაზის პირას ბოშოში უკვეცის და კომუნისტის დიდ გზაზე მისის.

ეს ჩვეი გულიც — სიცოცხლის წყარი — მომის ბაღჩაში ვაღარეულია, როცა ოქტომბრის ერთი მწა ხარაბს, ეს მეთრე მისი სიბარულია.

პარტია არის ამ დღის მომტანი, მან გაგვინათა ყველა გზაწარეულია, არაზის პირას უკვეცის ბოსტანი — დიდი საბჭოთა ბაღის ნაწილი.

ქართული
ენციკლოპედია

ქ. რუსთავის პარკში

ფოტოგრაფი გ. რაზმაძისა

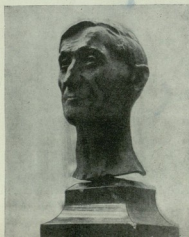
მ. ბერძენიშვილი
სიმღერა სიმონა გლოძიძეზე

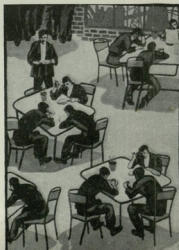
მარიმონი
ბიზუიტოვა

ბ. ფორცხაღვა
ტ. კარტოზია

მ. ნიქარაძე
ჭაღიშვილის პორტრეტი

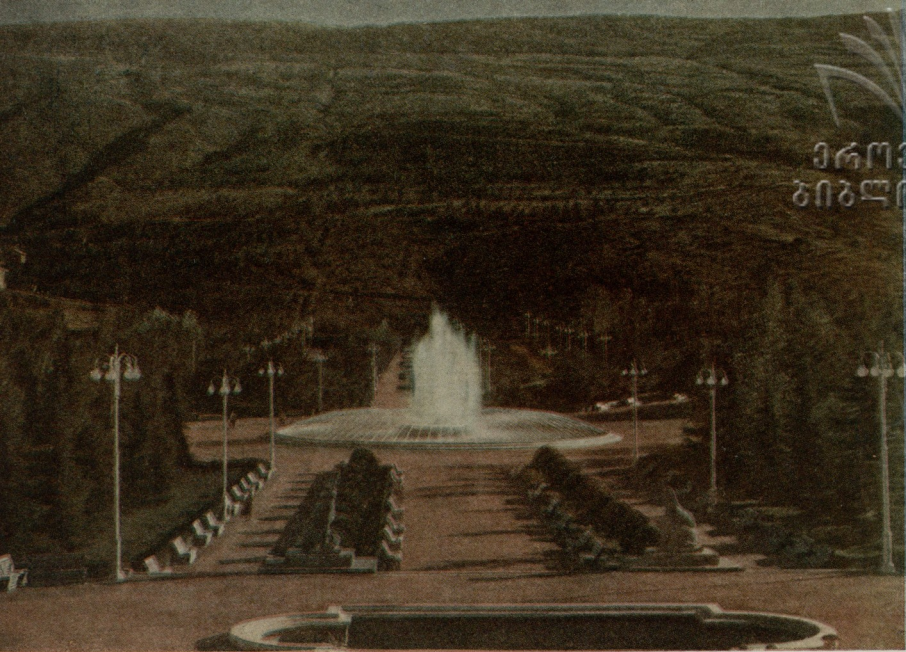
თ. ჭყონია
მსახიობი ა. კუპრაშვილი

დ. ნოღია
ჩუსთაისის შეტაღუჩიღ
ჭარხანაში. შეუღუნება

ვ. ონიანი
ჭაღიშვილის პორტრეტი

ვაკის პარკში

ფერადი ფოტო გ. რაზმაძისა

ს. ორჯონიკიძის სახელობის პარკში

ალექსი, — იძიას მწიწნავ მანქანათან მო-
წყობეულ ქარხნებში.
— აქ ყოფილი ალექსანდრე ხუტუა მამნიე მისთან
განდენა.

— რა გავიკრებომა? — ეითხებნა იგი, მაგრამ
პასუხს როდი უდღის, მამნიე ხსენს წწეხელობის
და ავიკრებნა. კარგი დისტრატარეით უხარია,
როცა მანქანის შედგენების მუხტს აღმოაჩინენ.
— ამომწვევი სარკვე ჩატიხობილი.

ალექსანდრე ჩიბიდან ახალ სარკვეს იოხს და...
მაღლ მწიწნავი მანქანა მწყობილი დღებან.

— აუცილებ, წწეხე გადახარე!.. — ისმის ახლა
სამაქროს მეორე კუთხიდან.

ალექსანდრე მამნიე ეითხებნა გარბის, რათა მან-
ქანა დიდხანს არ მოიკდეს, პროდუქციის გამოშე-
ბან არ შეუტარებდეს.

ახლა ხომ ბრძოლავა გაბლუბული შრომის ნა-
ყოფიერების გარბისა და მოცდენავა შემცირე-
ბისათვის ასეთი ბრძოლა, რა თქმა უნდა, წინა-
თავ კვირნათ პლასტმასულებს, მაგრამ ახლა სულ
სხვადა. ახლა ქარხანა შეიღწეხილანთ სამუშაო დღე-
სა და ვაძისილი და მისი გამო დრო მტკიცე ჩარჩო-
ბის მიუკეც, ეთიუბეთი წყუთი ძვირფასი გახდა.

საკვირაო კალენდარში მეორე წყუთილი ციფრის
გაჩენა — დამატებითი გამოსასვლელი დღის შე-
მოღება — სოციალიზმის დიდი მიღწევა იქნება.

მეშა, ნაცვლად ექვსისა, ხუთ დღეს იმუშავებს
ქარხანაში. მიიქა დღით და საღამოს ჩვეულებრივზე
ერთი საათით ადრე წავა შინ. დახვასთან იგი და-
გება 7 საათს, მაგრამ მისი დღური გამოიმუშავება
იქნება ვაიკლებით მეტი, ვიდრე დღეს არის. ეს
იმიტომ, რომ გაიზარდა შრომის ნაყოფიერება.
შრომის ნაყოფიერების მეტობის გადაღება ხომ არ
გამოიწვევს მუშის შრომითი პირობების გაუარე-
სებას, ხომ არ მოუწოდებს მას ზოგიდ საათში მუშაობის
დამატებულ და დახვასის მეტი ენერჯია იმისათ-
ვის, რომ მიიღწიოს რეალ საათის მუშაობის დონეს?
— რა თქმა უნდა, არა. ადამიანის დასამარებლად
მიიქა ვაიკლები მანქანა, რომელიც მას გათავისუფ-
ლებს წმინტე სამუშაოსაგან.

კარლ მარქსი ამბობდა: კომუნისტურ საზოგადო-
ებაში დიდიანთის საზომი იქნება არა სამუშაო
დრო, არამედ თავისუფალი დრო. ეს გასაგებია, რა,
საზოგადოების წევრს, რაც უფრო ნაკლები დრო
დაეკრძალება თავის გამოსაკებად, მით უფრო სუ-
ლიერად დიდი დრო და თავისუფალი იქნება იგი.

ჩვენ დღეს ხელთა გვაქვს კონკრეტული მაგალი-
თი. ეს არის თბილისის ქარხანა „პლასტმასი“, სა-
დაც პირველად შეიქმნა ჩვენს რესპუბლიკაში შე-
მოიღეს ხუდღიანი ცვირა.

ქარხანა „პლასტმასი“ ერთ-ერთი ძლიერი სა-
წარმოა. ეს ქარხანა ელექტროტექნიკურ ნაწარმს
შეიღის საბჭოთა კავშირის შიგნით რიგი ქალაქე-
ბის — მოსკოვის, სტალინგრადის, იაჩრისლავლის,
ერევნის და სხვ. ქარხნებს. ნახევარფაბრიკებით
ამრავებს თბილისის ორ დიდ ქარხანას: „ელექტ-
როტექნიკას“ და „ელექტროგამწვევებს“.

ქარხნის წინაშე ვრანდიოზული ამოცანაა დასა-
ხულო: 1965 წლისათვის ოცდაათი მილიონი მანე-
თით უნდა გადაიღონ გამოშვებული პროდუქციის
რაოდენობა. შეიღწეხილის პირველ წელს კი ორი
მილიონი მანეთით უნდა გადიდდეს შრომის ნაყო-
ფიერება, გაუმჯობესდეს პროდუქციის ხარისხი და
ა. შ.

ამ ქარხანაში შემოიღეს 5 დღიანი ცვირა. რა
მიხებდა მიხედა და, რაზედ უხეობი ულარნა მო-
იღო. მანქანამ თქვა თავისი სიტყვა. ქარხანაში მო-
იხიდა ახალი მოწყობილობა.

ყველას აინტერესებდა, თუ როგორ აღმოვიკ-
რდებოდა ახლებურად მუშაობის პირველი თვე.
ხომ არ დავიკრებოდა გვემის შესრულების პირველი
ტი, ხომ არ დაიკრებდა პროდუქციის ასობრძენ-
ტი?

ქარხნის კოლექტივის ერთსულენებამ გვიმარ-
ჯვა, აპრილის საწარმოო გვემა ყველა ასობრძენ-
ტის მიხედვით შესრულებულ იქნა გადაჭარბებით,
100,5 პროცენტით.

სოციალურ და სიხალსე ვამეფდა სპორტულ
მიუღწეხილ და კლუბში. ორი დღის დასვენებამ გან-
საკუთრებულ შეება აგრძნობინა შრომობლა
ოჩახებ. უფრო თავისუფლად, უფრო ლად აღ-
მოსუნაქეს ალექსანდრე ხუტუამ და მამნიე მეუღლემ
— რიამა, რომელიც ქარხანაში პლასტმასის
ფაბრიკის შესრულებად მუშაობს. მეტი სიხალსე
და სიბიბი დატარალად მათ ენერჯია.

შინაურ თათბირზე, რომელსაც ალექსანდრესა
და რიამს გარდა, კიდევ ესრებოდნენ ნ. ზოსის
ნათა და 5 წლის ვატიკარა ლანა, ვადაწყულა,
შაბათი ვაიკლები „შინაურ დღეს“, ხო-
ლო კვირა — ვაიკლები-დასვენების დღეს“. „ში-
ნაური დღეს“ ხელახალიდა ყოველგვარ საოჯახო
საქმეს — თიბის დასუფთავება-დალაგებას, და-
რეცხვას, კერვას და სხვა... დასვენების
დღე კი ესათობე სახლიდან გასვლს
სულთა ჰაერზე.

ამს წინათ ქარხანაში მოხდა სხვა
ცვლენებაც: დრო რომ მაქსიმალურად
გამოიყენონ, ნახევარი საათით შემოკლებს
შუადღის შესვენებას და დღითი ნახევარი
საათით ადრე დაიწყეს მუშაობა.

ეს მხოლოდ ნახევლის პერიოდშია
შესასაღებელი, — შიბიერს ქარხნის
მუშებმა. — დღითი რვის ნახევარზე მო-
კლებიარ საშახურში, შესვენება მხო-
ლოდ ნახევარი საათი გვაქვს, მეტი არ
გვეკრძალება, ნახევარი საათი ტურულად
იყარებოდა. ჩვენ ხომ უზრავსლებს
აქვე, ქარხანასთან ეცხოვრობთ. აი, ის
ორსართულიანი სახლი ჩვენია, ახლა-
ხან მოვეცეს“, — გვეუბნებოდნენ ისინი
და მათ ბედნიერ სახეებზე ვითხოვდით
დღი დასვენების. დროის ასეთი
ზუსტი გამოყენების შედეგია, რომ ისინი
ერთი საათით ადრე მიდიან სახლებში.
ყველა მკაფიოლოა, ყველას მიწროსა
აღმინსტრაციის კარგი თანხონაა. მით
უფრო რომ, ქარხანაში სულ ახალგაზრ-
დად მუშაობენ. ბევრს საშუალო სკოლის
აქრსდამთავრებულთა, ბევრი მეშა-ახა-
ღაზრდობის საშუალო სკოლაში სწე-
ლობს. თავისუფალი დრო განსაკუთრე-
ბით ახალგაზრდობას სჭირდება, მან წ-
და ისწავლოს, უნდა იკითხოს, უნდა ივა-
რჯიოს. ახლა მათ დიდი დრო აქვთ მე-
ცადინეობისათვის, შინაარსიანი დასვენე-
ბისათვის. აქ არის მამიდრალთა, მოცუ-
ვავთა წრეები, რომლებიც შაბათობით
იკრიბებიან და შეცადინებოდნენ. ფა-
რიო და ნათელ კლუბში დიდხანს

არ წუდებან მათი კრიტიკული. მათ ვადასრულებან-
შესანიშნავი სპორტული მოედნები, სადაც სასუ-
ბატურად ვარჯიშობდნენ და სხეულს იკავებენ.

— შაბათობით ქარხნის მუშეში სპორტული მიღწე-
ნა-სტუდენტობა, ცემბიან ჩვენს ქვეყნის საბჭოთა
და შესანიშნავ ადვალტებს ყოყანა რას უნდა! და-
თავიერების ილია კეჭამაქანა სასადასტრატეო-
ნია, ვარძა, რამე ვაქრებენ მტკიცე რიგის მო-
ხელას, ყველაფერი ეს ხელს მუშაობის მით
გონებრივი პირობების გაფართოებას, ასეთი მო-
გზავრების დროს ისინი სიტყვიერად და სწავლი-
ობით იკლავ.

ჩვენ ვესაუბრეთ ქარხნის ბევრ მუშას, ვაყვანი-
თი მათი ცხოვრებას, ითყავით მათ სახლებში. ენახეთ
მათი მკაფიოლო და შედინების სახები. ვივარ-
ჩინე დიდი ერთსულენება: იმუშაონ და იკით-
ვიონ კომუნისტურად, იბრძოლონ შეიღწეხილს ვა-
დადელ შესრულებისათვის, ეს იმიტომ, რომ მათ
აქეთ შესანიშნავი პირობები ანაწევილი შემოქმე-
დებითი შრომისათვის, დასვენებისათვის, პირადი
ცხოვრებისათვის, რაც ჩვენი პარტიის და მოავ-
რობის დაუცხრომელი ზრუნვის შედეგია.

უ. ზარნაძე,
6. თბილისში.

კლასტმასის ქარხანაში აღმართავა
სამუშაო დღეს.

შენს მიერ მიტოვებული

კობა ჯავახიშვილი

კინომოთხრობა

ფოტო მარან თინათინძის.

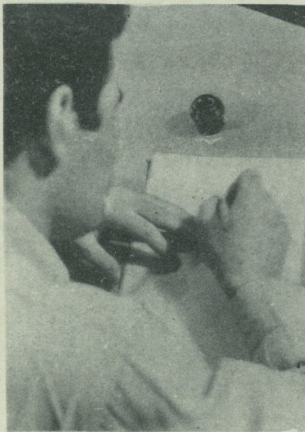
1
ეს ყველაზე თუ შეასებ დადაკიოთა და, ურველ-
თვის, ის სიტყვები და გამოთქმები ზუსტად ზედ-
გამოკრილი და ადგილისათვის შენაფერი რომ ჩან-
და, უფერული, უაღვლო და გაცვიცილი ტკე-
ნებოდა.

მაგრამ უცებ გაიღვებდა სწორედ ის სიტყვა,
რომელსაც ეძებდა, რომლის გამოჩენას ელოდა,
ჩადგებოდა თავის ადგილს და წინადადებას, მთელ
სურათს სწორედ ის ელფერი მიეცემოდა, რომელ-
საც ადლო და ანდე უკანასკნელად.

როდესაც დიხანს ვერ მოსძებნია სათანადო
სიტყვას ან შედარებას, სიწირით ერთხა და იმა-
ვის იმეორებდა:

— უნებო ვარ... სახეღარი უნებო... უმეოდ
უნებო...

ბოლოს მოთხრობა მანვე დასრულდა.

...ახლაგარდა ექიმმა მანამ უარი თქვა პრო-
ფესორის წინადადებაზე დარჩენილიყო ასპირან-
ტურაში, სადაცმოდ სწორედ სოფელში გაემგზავ-
რა და სიმდამოდ დავიწყა ახლაგარდა ინფორ-
მი ნუგზარი, რომელმაც უკველა სერგეი ილინს, რომ
თბილისში დარჩენილიყო და ფუნსიკელების შე-
მკეთებელ არტელში მოწყოლილიყო ბრავადირად...

...მოთხრობის დასასრულს მეგობრები და ნათე-
სავები აცოლებდნენ მანას და, როდესაც მატა-
რებელ უკვე დაძრა, ახლაგარდა ექიმმა შორი-
დან თვლია მოკრა ნუგზარს.

...მაქანი უკან დარჩა და მასთან ერთად უკან
დარჩა ახლა უკვე მანანსთვის უცხო ადამიანი...
ელმაჯალის ხალისიანი საუყარი თითქოს მომა-
ლისკენ ეძებდა ახლაგარდა ექიმს.

კახა გადაკიოთა მოთხრობა და მეტად მკყო-
ფილი დარჩა, რადგან ძალიან ახლაგარდა იყო
და, თუცა მოთხრობა დაიბეჭდებოდა, ეს მისი
მესამე გამოკვეთებული ნაწარმოები იქნებოდა.

და კიდევ იმეორებდა იყო მკყოფილი, რომ სინამ-
დვილდყოფ არსებობდა ახლაგარდა ექიმს მანანს,
მოთხრობის შომაჯინებელი და შოგარი მოქმედი
პირის პროტოტიპი და, თუ სათაი არ ტყუოდა,
მანანს ოცოდდე წუთში აქ უნდა გაჩენილიყო.

— კახა სასწრაფოდ დარჩალიდა: მაგიდის ირგვლივ
დახვევებულ ქაღალდის ნაქუქები აკრთა, მუზი-
ბელ ქალს ცოცხლ გამოართვა, თოხა გამოკავა, ფე-
ჯრის რაფზე დაუყოლია ტუქუთანი თელშეები და პი-
ქები განწანაში შეუარა, მაგიდის ახლო გასეო
გადაფარა, ხელბეზე წყალი გადაივლო...

გულმა ვერ მოუთმინა — მიუჭდა მაგიდის და
ხელნაწერის ხელახლა დაუწყო ფურცელთა. მანანს
პორტრეტი ტუნჯი, მაგრამ ზუსტი და გამო-
მეტყველი ხაზებით იყო დახატული. მოთხრობის
სტრუქტურაში თავიდანვე ჩანდა ახლაგარდა ქა-
ლის მონაწილარაფებელი და მთლიანი ხასიათი და,
ამიტომ, შორედელ მთის სოფელი — დიდებულ-
წაგლის გაღწევიბლებაც სრულიად გამართლ-
ებული და გულწრფელი იყო... და დღეს კიდევ
წუთოდ გაუმართლა კახას: მანამდე საოყარი ვერ
შეუარა მოთხრობას და ახლა უცებ იბრუნა სწო-
რედ ის სიტყვები, რომლებსაც ეძებდა. ძვილი სა-
თური წაშალა და ახალი დაწერა:

„მანანს მიდის დიდებულნი“

სწორედ ამ დროს დერეფანში აქტარებული ფე-
ხის ხმა გაიხმა და ნაძვლებმა, ხორცშესხმულმა,
მიტინარმა და ადუღებულმა მანანამ დართოდ
გაადო კარი და კარგისივე შეტრიადა.

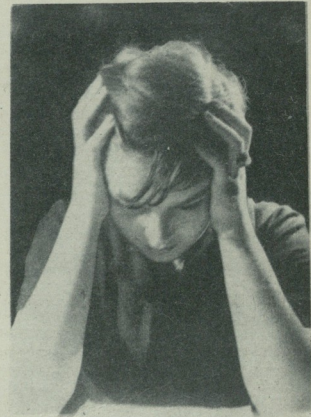
საღამოს პირი იყო და ოთახში ხშირი ბინდს
დემკვიდრა. მანანამ გადაატრიალა ამორთუდლის
ღლი. თითქოს მის ღიმილს მოხვეცა ეს სწონელი
და ხალისი.

კახამ ადგამაც ვერ მოასწრა, მანამაც ეს უკვე
გაძირა მსუბუქი პალტო, მიადლო ლოგინზე და
თვარტრეტი ხშირ დაიწყო:

— დიდ ილიდა, მაგრამ მწერალი ისე გაი-
ტყა, შემიკვებებო, რომ დღემაც ვერ შეუტყ-
ვია. მისი ფუნჯითი შექმნილი ხასიების ტყეუ-
ბაში იმყოფებო...“

კახას უნდოდა ახელოდა თამაშს, როგორც
კვლავ ქონდით ანდმებულ, მაგრამ თვარტრე-
ტი დიალოგის პარობითიხა ახლა შორს იყო მისი
განწყობილებები.

— მო, გავრთე, იცო, მანანს, მოთხრობა რო-
გორც იქნა დავამთავრე... — და ხელნაწერის
ფურცელს დაუწყო გადალაგება.

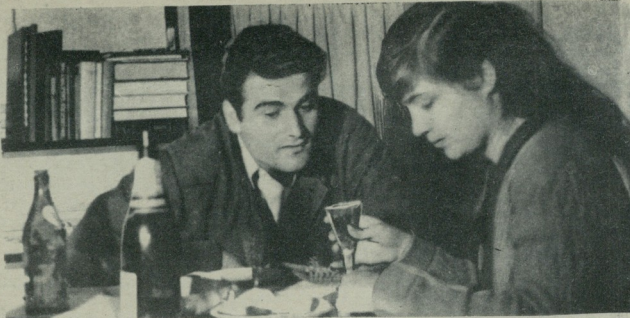
— რასაც ახლა... — მანანამ ხელნაწილა გახსნა,
ლურჯი წიგნაკი გაუწოდა კახას და ხმის გამოკე-
რებით განგებო: — იცო, კახა, ინსტრუქტი, რო-
გორც იქნა დავამთავრე — შერე დილოში მაგადლე
დაადგო და ხელნაწერის ფურცელს დაუწყო თვა-
ლიერება.

კახა ქაღალდის წაიტანა:

— ეს მერე იყოს... ახლა კი სხვა რამეა საქირო.
ჩავ უნდა იყოს, როგორც უნდა აღნიშნოთ ეს
წინაშეწვლიანი თარიღი.

— არავითარი „როგორცა“! მხოლოდ — შმა-
პანური და ხელგაწვლილი სურფარი მო, მართლა,
შენ დღეს, აღმათ, არც ვისდამოვარდ...

— იცო, როგორც ვერ მოხერხდა... ჩერ იყო
და... — კახამ ჩაბეჭე მოიფიქრა ხელი, მერე მა-
გიდის უქრა გამოიღო და რამდენიმე დემკვებულ
სამ მანეთისან დაუწყო გულმა და გასწორება...

—თავი დაწინებ! — მანანამ ხელნაწილი დაუღწია დასტაჟო და მავიდაუე დადგა. — ეს გულუბნი დირექციის უკანასკნელი ძველია, ორი თვის სტაჟინდა მივიღე. მოვიდა ხელი.

— იცი მანან, როგორღაც უხერხულა...
მანანამ ბევრი არ აღაპარაჟა. ფული გულის ჩიბეში ჩაუკრია, ორივე ხელი მხარებში მოკიდა, შეკრიბა და ხელის კარიბი გარეო გაისტუმრა. მერე ოთახისკენ შებრუნდა, მავიდასთან მივიდა, გაჩეხი ვადაგარო, სტენდარევი მოხდა თვალში — სათაურის დაკვირვება.
„მანანა მიღის დღეებში“

როდესაც სანადგობო და მოთულები დღევირ-თუღმა კახამ ფეხის კარიბი უკრიბო, ოთახი თითქოს გამოკლდოდა ცივიან. თითქოსწარგა-დღევირულ მიხადებე სუფთა კურბუღი იწყო, ლტენი მოღვენივე იყო, ცხლათურისთვის ქა-ღაღღის შექვიარი გაკეთებინა მანანას, ახლა მავიდას ეტედა და ხელნაწილის უკანასკნელი ფურცელს კითხულობდა.

კახს შემოსვლასთან ერთად ჩაიკითხა ეს ფურცელსაც. ვაირობე ზღაღღე ზღაღღე, მერე ხელნაწილი გადმოაბრუნა და კიდევ ერთხელ დაკვირვებით გადღებდა თავფურცელს.
„მანანა მიღის დღეებში“

ახლა უკვე ისე აღარ უცნობდა თვალში — მან...
„მანანა მიღის დღეებში“
— მო, მანანა მიღის დღეებში... სხვა ვერაფერი გამოვიკვნი... ეს სათაური ძალიან უხებზეა მოთხრობას.

— კი, ძალიან უხებზეა... ახა, რა მოიკინებ? ოო, ეს რა გვიღობა? ძალიან კარგია ნამდვილი ქალიძარი ხარ... ასე როგორ დაიხსომებ უკანაფარეო, რაც შეეხვარს.

წრავად გაშალეს სუფრა, ოღონდ შეშანარის გახსნას კარგა ხანა მოუწია. კახა მერე იფიქრა და შადრავანი ჭერის მიეშვეთა. კახა წამოიღდა და ავსებულე ჭიკა აიღო ხელში.

— გულმარცხს ამ შესანიშნავ დღეს, როდესაც დამთავრდა წყნელი წლები და იწყება დამოუკიდებელი ცხოვრება, როდესაც შენს წინაშე დიდა უყვლა კარი... მოკლდე, მანან, შენ გავიპარე, შენს მომავალს, შენს სიბარბულს, შენს...
— ვასკება... შეწერაღოა შორის ომედათა კარგი ორატორები...“

— მო, იცი, წერა უფრო მოხერხებულა... დაწერაღო სიტყვა უფრო უშუალო და გულწრფელა...

— მეც ასე ვატყობ...
— მან, იციცხლ, იყავი ბებერი... მანან, დღეს ისეთი დღეა, და არ გამოქვარდები, რომ...
— რომ?
— რომ გაყოკო...
— ესეც, მგონი, დაწერილი, უფრო გულწრფელად გამოვდის.

კახა დაიხარა, ორივე ხელით თავი გადაწერა და სანამ აკლდებდა, ჭრ თვალუბში ჩააქვირდა. მანანა ერთი წუთით თითქოს გამოიღოა სინამდვილიდან. მერე გაუღიმა, გაუცინა კახს და ისევ ის ლიბილმუშორებელი გვიგო გახდა, რომელსაც თითქოს შინს სიხი დაეყვებოდა უყვლან.

ახლა მანანამ აიღო ჭიკა ხელში.

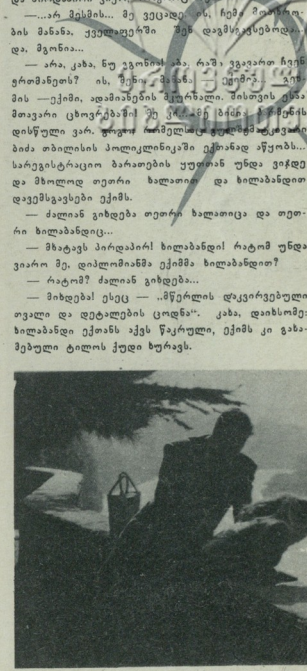
— კახა, შენ მწერალი ხარ და, ალბათ, ამიტომ უფრო მივეცხარ ასე, შე უყველდვის ცოცენიხი. — ნამდვილი მწერალი ვაქვირდა... მე ასე მგონია, მწერალი ხარ არის, ვინც ადამიანის ხელს ისევე კარგად იცნობს, როგორც პირუტყვი სხედებს და ისევე, როგორც დასტაჟარი — მწერალი ცდილობს გამოიხილოს და მოკვიეთოს ადამიანს ყოველივე ცული, მავნი... მოკვიეთოს და მოსწოროს... მავრამ მოთავარი მაინც სხვა... იგი ეტებს ადამიანის საუკეთესო თვისებებს, აღწერს, ურჩებს ადამიანებს როგორ მოვიქცენ... გზას მივიღებ...
— მანან, რე რომ მავდენი შემიქვლოს...
— შეგიძლია, მე ძალიან მომეწონა შენი მანანა...
— ჩემი მანანა? იცი, მანან, მე მხოლოდ მიიღობდა, რომ ჩემი მოთხრობის მანანა ისეთივე უსოფლოყო როგორიც შენ ხარ... ასეთივე გულწრფელი, ასეთივე მართალი, ასეთივე კარგა...“

კახა თვალუბში შესტკეოდა მანანას, მუდამ მიიციარ და სხვისთან თვალუბში, რომელმაც ხან დახან თუ გადაუღვიდა დაეძებებს მიიღ, ახლა — კი ისეთი სინტაქსი და უტეხობა გამოსკვიოდა, რომ განცდიერებელი კახა მოწინას ამ მწერს.

— კახა, მე კი მიიღა, რომ ვიყო ისეთივე გულწრფელი, ისეთივე მართალი, ისეთივე კარგი, როგორც შენ...“

გორკი შენი მოთხრობის მანანა... და იცი რა? მე მგონია, შენც ვინა, რომ მე ისეთივე ვაქვირდა და პირდაპირ ვიყო, როგორც შენი მანანა...
— არა მემისხი... მე ვეცდები, რისი გოგონაა მანანა... ვეუღლები შენ და მაგისტრებოდა... და მგონია...
— არა, კახა, შენ ვერცხარ ასე, რაუ ვაგვიარ ჩინ გრამონოს? ის, უფრო შენა... უფრო... მანანას — ეთიმი, ადამიანის გარდა... მოსივის ესა მოთავარი ცოვრებამი... მე ვერცხარ ასე... მანანას დაწერული ვარ, უფრო რომელმაც ვაქვირდა... ცდილობს ბიძა თბილისის პოლიტლინკაში ეტეინად უყვობ... სარედაქციო ბარათების უკეთონ უნდა ვიჭდე და მხოლოდ თეთრი ხაღაღი და ხილანადღი დავემსავლები ექვს...
— ძალიან გიხებდა თეთრი ხაღაღი და თეთრი ხილანადღი...
— მასტეს პირდაპირი ხილანადღი რაბომ უნდა ვიყო მე, დილონიანა ეტეინა ხილანადღი? — რაბომ ძალიან გიხებდა...
— მიხებდა ესეც — მწერლის დაკვირვებელი თვალის და დეტალების ცოდნა... კახა, დაიხსომებ: ხილანადღი ეტეინს აქვს წაქრული, ეტეის კი გახაზებულე ტილის ქული ზურგას.

8.
კახა ჩაუქვირებელი იქნა მავიდასთან. ვაჯსო ჭიკა, აღაღა, მივიდა ლტენის ლტენულ დადებულე ხელნაწიარი აიღო. დაწერო ფურცელა. შეხედა კიდევლე ვაჯს პორტრეტს, მერე მანანას. მანანა სუფრას ალაგებდა.
მანანა — ვაგვიართ, ოთახში სული მესუფთაა, არ გინდა?
— კახა — შეიძლება, უკანასკნელად გვიხებდა ერთად ვაჯს?
გამოვიდენ, დაქვირდა დაღმაროს. კახა ხხს არ იღებდა. მანანაც არაფერს ამბობდა, მხოლოდ ხან დახან თვის მუტიკრიბებულად, ლმაუკრად გადმოხედვდა კახს და თვალუბში ღიმი გაუღვლებდა. როდესაც არსადღის სრისამტეხსაქენ მიშავდა კბეისან მივიდენ, მანანამ ეღვარა ვაჯსოლ ამ სიჩუმეს, ხელი შავაყო კახს და ჩარებინა კიბე...
— კარგი რა, კახა, გადღემ მაინც, ოორემ დაშას არის ტირილი დაწერო...
— რა ვაჯს სატრალი? ხმა არ აგაკნაქვდა და ისეთიბი მოთხარა...
— მაინც, როგორები?
— თვითონ იცი...
შეწერდენ წიფის მალაზიის ვიტრინისთან. მანანა ხელში ჩააფრინდა კახას, მხარზე აეჭრა.
მანანა — ხედავ, კახა, რამდენი... ახალი წიფია... (შეხედა თვალუბში, თამაშობს) „და აი, როდესაც სოფლის ეტეინა გორადე ჩამოვლა შეებულდაში, წიფის მალაზიის ვიტრინში მან დაიხანა ნიჭიერი მწერლის კახა არადღის მოთხრობათა კრებულე... მანანა მიღის დღეებში...“ სოფლის ეტეინს გახებენდა, რომ ოდესაც იცნობდა ამ ცნობილ მწერალს...“

აკრილი სატელევიზიო კომპი... უველაფერი, რასაც დაინახე, ვინმე და გულწრფელად შეცარი. აი ამ ჩვენი ძველი კაბების მიწა და ჩვენი ახალი კაბების აჯამიანი, უველაფერი, რასაც გული ვიკარნახებ...

კახა — ჩემი გული კი მაიათას არ ამბობს?

მანანა — არა, შენ ისე დავიწყობა, თითქოს სინათლე წაწვედა და ახლა ვერცხვია. შენი სინათლის ვერცხვია, რადგან გულწრფელი სრულია, ვერცხვია იმიტომ რომ ის სინათლე, რომელიც შენ წარმოქმნის სხვისთვის გონივრად, და როდესაც შენ შეგებო, უკან აღიხიბ.

კახა — არა, მანანა ნუ ამბობ ასე... უველაფერი ხომ ასე კარგად იტყობოდა და ახლა კი... მანანა — ახლა კი არა ვაბოძებ უველაფერი შენ ეს მოთხარი, ვიყვარებო თუ არა?

კახა — მანანა, რად შეგიტყობ? ხომ იცი, რომ შენ უველაფერი ხარ ჩემთვის, რომ შენ ის იქი... მანანა — მთელი სასურია, ვიყვანა ხალხი დიდი ცხოვრება, და შენ და შენც ამ ხალხში უნდა ვიცხოვრო და არა შენი თითქოს თიხი კიდული შემოვლილებული თიხისებრი კალაპატული უნდა... კახა — რა უნდა რომ შეგიტყობდე ეს თიხის მოთხრობა?

მანანა — გვირგვინი. როცა გვირგვინი და სანაპირო ცარიელი იყო. მიყვებოდნენ დარდილილებს ზვიგებს. ვაღმა, მარცხენა სანაპიროდან ანათებდნენ ახალი სახლების ფანქრები და მხოლოდ ეს აჯავრებდა მაშ გავრისოვან და აჯონდა. მაშ გარეშე რომ იყო სიციცხლე.

მანანა ოდნავ ნაპირა კახას. კახა შეჩერდა და სანაპიროს მოაჩრავს.

თავლებში. (კაცს ხმით) „მოთხარი ვინ არის არ ვინ მოიტაცა შენი გული?“

კახა — ჰო, მიხარია!

მანანა — გიტყვი, უველაფერი, გიტყვი (თამაშობს) „იგი უველაფე ძლიერია და უველაფე ლამაზი, მას უშუქლია უსუსური ქალი მიიღი სიციცხლე ხელით აბრუნს შეგებო.“

კახა (აპყვება) — მარტო, რადგან რა უნდა შეგელო...“

მანანა — (შეაწყვეტიანს) მაგამ, როდესაც შეტყობს, რომ ხელში საქმიად მამიე ტიპითი აქვს... კახა — (ვანაგრძობს თავისას)... „და ნამდვილად იქ მას სიყვარულის ნატამილიც არ ქონია...“

მანანა — „იგი მოიტყობს მას ცარიელ სანაპიროს...“

კახა — „და ტყვის მას...“ (უცებ შეიცვლის ტონს და ახლა გულწრფელად) ტყვის მას — მანანა შენ არხად არ წახვალ ვინმე... არხად!

მანანა — „და ისე დაიწყო უოვლოვე თავიდან“ (თავის ხმით) არა, კახა წავალი!

კახა — აბაღო?

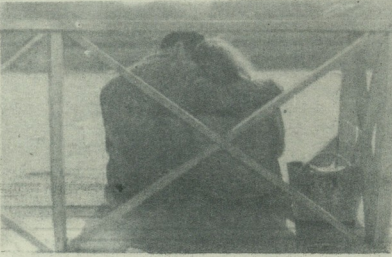
მანანა — იმიტომ, რომ შენ იცი, ასეა საქმით, ასე მიყარნახებს გული იმიტომ, რომ შეინარჩუნო შენი სიყვარული და ჩემი თავის პატივისცემა, იმიტომ, რომ შენ კლავავ ვიყვარე და პატივს მცემდე... და ისე მიყვებოდნენ დაუსრულებელ სანაპიროს და მიყვებოდნენ უველა თიხისებრი შევარებულთა მესხილულს — მტყვრის ღუღური და ვადრების შრობა... და უკვე უველაფერი ითქვა, რაც სიმკვილე იყო. ამოიწურა უველა საბუთი.

და, აი სადღაც მტყვრის მარცხენა სანაპიროს ერთ-ერთ ნაწილსადგომთ არხად. კახა ზის მთავრად, ვასკერის მდინარეს, მანანა ვანუ დგას.

მანანა — ჩამოდი, წავიდეთ... კახა — სად უნდა წავიდეთ? (შეხედვს მანანას), ხომ არ გვშინია, რომ თავს დავიკრიბო?

მანანა — არა.

კახა — ვითომ რატომ? არა მაქვს სამავისლ საქმე თუ... მანანა — არც სამავისლ გაქვს საქმე და მერც... ალბათ, დავა ვიწყებ, რომ ცერტყვში მივდივარ.

კახა — დაილაღე?

მანანა — ცოტა...

კახა — გინდა ხელში ავიყვანე?

მანანა — ესღა მაკლია...

კახა — არა, მართალი...

მანანა — მშიშე ვარ... კახა ხელში აიყვანს. აუვიანო მიმაყვს. მანანა გახალისებული.

კახა — ასე არ სჩქობია?

მანანა — როდესაც უნდა მაჭარო ასე?

კახა — მანამდე, სანამ მომწონებოდა.

მანანა — რომ არ მომწონებოდა? კახა — მუდამ ასე გატარებ?

მანანა — მუდამ თავი განივავისუფლა. პირისპირ დგას.

მანანა — იქ, სოფელში ვინ უნდა მაჭაროს?

კახა — იქ სოფელში ვინ უნდა გატაროს?

მანანა — შენ ხომ ამ რჩები... კახა — ვრჩები... ჰო, გამიჩინებ, ალბათ, ვინმე... თუ... მანანა — თუ?

კახა — თუ უკვე არ გამიჩინე... მანანა — (პატივტური ხმით) ახლა იწყება მეორე მკვლევება. მის გულში კვეთს ცისფერი ვიქების ცევი, სისხლმადგარი თავლებით ჩასტყვრის

კახა — (იმავე ხმით) „სოფლის ექმის არაფერი არ ვახსენდა, რადგან დახადებდითავე გულკვა და ბროტები იყო თანაც სიძულად ლიტერატურა და ენაწერებოდა შეურალი...“

მანანა ერთი კი ვაღებდა და პასუხიც არ აღიარა.

მანანა — წამოდი, ვამოიბრე... რუსთაველის პირსიბექი ვაიარეს და თიღების ზეგანში შევიდნენ, რომელიც ასე უფარბათ ირივეს. თუმცა ხელს ხელს ქმნიდა ჩაკილებული, ფეკრით და ოცნებით ძალიან შორს იყვნენ ერთმანეთისაგან.

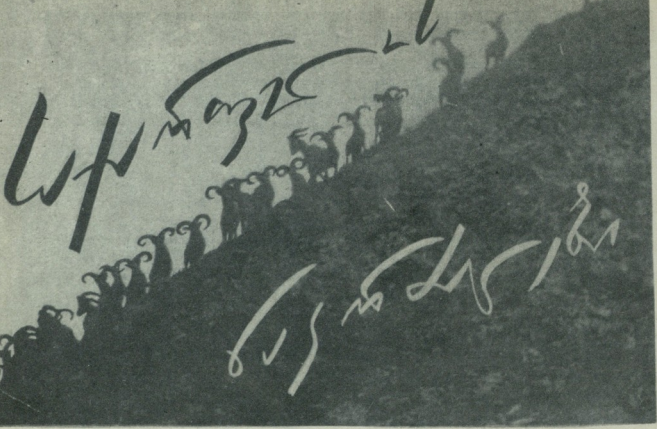
რას ფიქრობდნენ?

ერთი ფიქრი აუხუბდა ორივეს, მაგრამ მანანასთვის ეს იყო ფიქრი მათი მომავლის შესახებ. მან იცოდა და მთელი არსებით ვინმედა, რომ ვაღდებულა ვამოიბნის და ამოიქრებოდა და მართალი სიტყვებს, რომ დაარწმუნოს კახა. კახას — თუ ისე მხოლოდ მოთხრობის სტიქიონები ეცხა თიღიწან...

მხოლოდ, როდესაც ლეკობის ქუჩა ჩაიარეს და მტეტებს ხიღონ ვაფიქრებ, ვაბედა მანანამ დაპარაკი წაწრუქებია.

მანანა — აღამიანი მართალი უნდა იყოს უველაფერი... კახა — ნუ ამბობ, ასე შენ დავერე ისე, როგორც ვიგრძენი, სხვაფრე როგორ უნდა ვიყო მართალი?

მანანა — მართალი, აი როგორ — როგორც მართალია. აი, ეს ცა თიღისს რომ თავს დასდგომია, აი, ეს მტყვარი, რომელიც მუდამ იმას ვაგანება, რასაც გული ვიოქვამს: მთავრული ხარ, ვანა ვაღვლებ, დაღვრული ხარ, ისიც აპყვება შენს დაღვს და თითქოს ვამოიბნებს და გიდაღვრისხვა. სინათლე უველაფერი, რასაც მართალი აჯამიანის თვალის ზეგანს და წრფელი გული ვანმობს. ვაბედა — აი ეს ჩვენი შოკრული წინაპრების ხელთ ავებოლი მტეტები და ჩვენი თანამედროვეების აშენებული ხიდი. აი ეს მტყვარი, მრავალი საუკუნე რომ ჩაღვს ქალსაც, აი ეს მოაქმედა, ზვიგან რომ დავცქვრის, ეს მტეტის სანაპირო, ეს ხეგვრები, ეს ახალი სახლები სანაპიროზე, ცაში

საქართველოს ნაკრძალში შორის ყველაზე თვალსაჩინო და დიდწიშეწვლიანია ლავილების სახეობა. წიფი ნაკრძალი, ის მდებარეობს კავკასიის მთის სამხრეთ კალთებზე აზერბაიჯანისა და დღესდღეობის საზღვართან.

მას 13 ათასი ჰექტარი ფართობი უჭირავს. ლავილების ნაკრძალის ბუნებრივ სიმდიდრეს უკნინად ძვირფასი ურანი ტყეები, სუბალპინური და ალპური საძოვრები, თოვლიანი და თოვლისპირა ზოლები, მაღალმთიანი ტბები, მოჩუბნულ ნაკადულები, მთის შვავი მინარეები, მინერალური წყაროები და მრავალი იშვიათი მცენარე.

ნაკრძალში ბინადრობენ ირები და კავკასიის ვიწი, რომელიც საქართველოს გარდა დღემამდე არსად არ არის გავრცელებული. ამის, აგრეთვე, არჩე არსი ცხელი, სათეთი და აღაზა შველი, გარეული ღორი, კავკასიის დაივი, მელა, მჭი, ტყისა და კლდის კურჩა, გარეული კატა, სურფელი და ციყვი-სასურფელი ფრინველია შორის აღსანიშნავი კავკასიის რაბი და შურთის, ანუ მთის ინდური, რომელიც მას ზნინად ადგილობრივი მცენარე უწოდებენ.

ბოლო ხანებში ნაკრძალში გადიდა სასარგებლო ნაერთთა რაოდენობა, გაძლიერდა ბრძოლა ტანკეულთა წინააღმდეგ, აღკვეთა ნაკრძალის ტერიტორიაზე ბრაკონიერთა თარეში, ჩატანდა მთელი რიგი ღირსი-ბუნება ფლორის შენარჩუნებისა და განაგებულებისათვის, გაძლიერდა ბრძოლა ტყის მავნებლებთან.

დასავლელ საქართველოში, შავი ზღვისპირეთის მცირე კავკასიონზე, ჩამოყალიბებულია რივის, ტუშის-ტისა და ბიჭვინთის ნაკრძალები.

რივის ნაკრძალს 16.000 ჰექტარი უჭირავს. იგი კომპლექსურია და მოიცავს ძვირფას ფლორასა და ფაუნას. ნაკრძალის ტერიტორიაზეა ცნობილი მაღალმთიანი ტბა რიწა, რომელიც დიდძალ ტურისტს იზიდავს. აქ დამკვიდრდა შავი ზღვის სანაპიროს მთის ფლორა, — მსხვი ძვირფასი ხის ვიწები, როგორცაა: ურბი-ბული, ბუსი, ცაცხები, თელა, მრავალი იშვიათი მუქები და ყვავილა აქ გაზრდილი კავკასიის ვიწი, კავკასიის რიჭი და შურბიანი, ირები, არჩე, კურჩა და დაივი.

სავე საიტებზეა გუბის ნაკრძალი, რომლის ტერიტორია გუბადალია 3000-ზე უკეთესზე. ამ ნაკრძალის დანიშნულება ის არის, რომ შეიღარი

ფაუნის დაცვის, გამარჯვებისა და შესწავლის გარდა დაიცავს წაბლის, წიფლის, ცაცხების და სხვა მცენარეთა საუკეთესო ურანი ტყეები, აქ მოიპოვებენ ცხი-ველია შორის აღსანიშნავი შველი და, განსაკუთრებით, ტყის კურჩა, რომელიც ისეა განარჯვებული, რომ ეს აფელეები იძლევა რესპუბლიკის კვების ბუფეტის 50 პროცენტს.

ბიჭვინთის პატარა ნაკრძალი, რომელიც უკნადაა სამხრეთ ურბიანი, გასტეხილია ბიჭვინთის ფიჭვის მთავლებად. ამ იგი ფიჭავს ხის ვიწები, მასკა-წაღები და განსაკუთრებით უკეთესი მუქები და ვიწი ურბიანი ურეკატორია მთელ დღემამდე და ასეი მთლიან მასივად იგი მხოლოდ ბიჭვინთშია შემონახული. ბუნების ამ შესანიშნავი ძეგლს საქართველო საერთოდ მოიღოს სამხრეთ-აღმოსავლელ სანაპიროდან, რომელსაც რეცხავს შავი ზღვის ტალღები და, აგრეთვე, უზარმაზე ტყეში მოხალევი ხანობა.

საქართველოს ნაკრძალთა შორის აღსანიშნავია საგურამოს ნაკრძალი. იგი არავის მარცხენა ნაპირზე შეფენილი, მუელ ქალაქ მცხეთასთან, და 5000 ჰექტარ ფართობს მოიცავს. ამ ნაკრძალს დიდი მნიშვნელობა აქვს როგორც დღეაქამდე არსებული მცენარე მუქავი მცენარეული და წყალსაცავ ზონისა. ამას გარდა, მის წიაჭში ცხოვრობენ ისეთი შესანიშნავი გარეული სასარგებლო ცხოველები და ფრინველები, როგორცაა: ირები, შველი, ქართული ხობიანი, გნობი, აქ უხვად ხარობს ძვირფასი ვიწები: ზხა, უხვიარა, მჭიარა.

საუცხოეთი სანადირო ადგილებში წარსულში განთქმული, ხოლო ამჟამად ნადიროსაგან სრულიად დაცული აჯამბილი მუხნარი, მთავრობის დაცვილობით, კვლავ ნაკრძალად არის განარჯვებული.

ის თავის ბუნებრივი პარტიკში ერთი საუკეთესო ადგილთაგანია, სადაც შეიძლება არსებულ ძვირფას ფლორის გარდა, გარეშდეს ისეთი მცენარეები, რომლებიც უხვად ხარობდნენ ჩვენი შრომელი და ახლი წარსულში. წინათ აჯამბილი ურბიანი, (დასავლელი მუხნარი) და ძველდღის ჩრდილო, ლღად ცხოვრობდნენ ირები და შველი, გარეული ღორი და ქართული ხობიანი. ამიტომ ახალმშენებელ ნაკრძალს ირების საშუა თვლი უღირის აღდგენასთან ერთად — მუქვეფილი და მომავალეული იქნას სხვადასხვა ვიწისა და ხასის ნადირიც: ირები, შველი, ღორი, ხობიანი და სხვ.

დიდი საძიწვირო და ისტორიული მნიშვნელობისა მომავალი და რელიქტური ხის ვიწის — ფიხოვის ნაკრძალი ზაფხანია, ამხრის ირბიანი, მდინარე აღაზნის მარცხენა ნაპირზე, როგორც ცნობილი,

აღზევნება და დასვენება ჭადრაკის

ჭადრაკის უღირესი ფიგურას ვეწლი დედოფალს უწოდებს, რა თქმა უნდა, ნამდვილი მოჭადრაკეების გარდა, რომლებიც ათავალმეტობა შეიძლება უხედავ, თუ ეს ამ ფიგურას უღირესი და ასევე უხედავი მართლაცაა, საოცარია, რომ ჭადრაკის დასავლელ მოთავე არის ასრულებს ისეთ თამაშში, რომელიც აქვართ სწავლა მოქმედებათა ნერვებს ატარებს. სხვა ფიგურებს ხომ აქვთ სახეობრივი სახეობებიდან: მხდლარი (სნა ცხენი) ებლი, იფიცირი (ან კე, სპალი) პაიკი და სხვ.

დედოფალმა თავის უმაღლეს მდგომარეობას სხვადასხვა გარემოებათა წყალობით მიაღწია. ჭადრაკი ინდოეთში გამოიგონეს ათას ხუთასი წლის წინათ, ინდოელები ამ თამაშს ჩატარუნებს, ანუ "ოთხი ვეარს (იარაღს)" უწოდებდნენ. ეს ოთხ-ვეგარი იარაღი ინდოეთის ქარებისა შენდები იყო: სამაზრა სპილოები, სამაზრა ებლები, ცხენისმთა რაზმი და კვითონი. ვეწლი ფიგურა ისევე დადიოდა, როგორც დღეს არის მიღებული. გარდა მფის ვეგირით მფიში ფიგურისა, ამ ეკანსტელს მფიშიც მხოლოდ ერთ ნაბიჯით ფიგურებს შეეძლება. იგი განასაზღვრავს რჩეულ ბაზსს, მფის პირად დაცვის. ასე რომ ინდოელი ჭადრაკის უღირესი ფიგურის მამინ ებლები წარმოადგენდნენ მოგვიანებით, როცა ჭადრაკის თამაში ირანში

გავრცელდა, აქ მფის პირად მცველს, ვეგრილის უფროსი — ფერზინი შეარქვეს. თამაში არის მდგომარეობა იმაში, რომ მეფე გამოივლი მფირო-მარეობში ჩაყუენებითა და ინდოელი ტერიტორიული პატი გაეკეთებინათ მისთვის (პატი) — „დამარჩილება“ — ლათინური პატიც ესწარები ფორდა. სამშვიდობო შეთანხმება). ამისაგანდელი ევროპელი იტალიელი ნების აქ იძლევა მფის თუნეჯ ბრძოლაში მოკლას — იგი წინადათი თოვლებდა, შეიძლება მასი კომში დაწვევებია ბოლოებით დამბა დაზარალებული, აქ მეგამ მოკლავა ცოცხად თოვლებდა. ამიტომ ჭადრაკის მეფემ მხოლოდ უნდა დასრულებული, მანში იგი აკლდება: „ამაზე სახელმოდებაც შეტყვევებს — შაჰ პატი, მფიშე მოკლავს“.

VII საუკუნეში არაბებმა დაიპყრეს ირანი. ისინი მოხიბლდნენ ჭადრაკის თამაშით, როგორც სპარსელები, ასევე არაბები ჭადრაკს თვლიდნენ ვინე-ვისი პატიონის საუკეთესო სკოლად — და აღზარდეს აუცილებლად სხვადა. ცნობილი ხალხიც აღამარები ნანობდა, რომ უნდა თამაშობდა ჭადრაკს, ნახე-გარ მშობლილს და მილონობით ადამიანს ვეწლი და თემსეხად ფიგურას ვერაფერი მიუგებებო. სხვა ხალხი, როგორც სავიხიოდ შეარჩევდა ვინეშს, აყვარებოდა, თუ როგორ იქცეოდა იგი

ჭადრაკის თამაშის, როგორ იყენებდა მის განყარ-გულეშია მამონი საშუალებებს მიზნის მისაღწევად, გაანხდა თუ არა გამოხლებს მიზნის მისაღწევად, მისარების უნარი.

VIII საუკუნეში არაბებმა დაიპყრეს ესპანეთი, მათი მეცნიერებს, რომელიც ამ დროისათვის ევროპულმა მალა იდგა, აქ განსაუკურებულად ყუ-ეხდა. აყუებდა ვანიკოდა, აგრეთვე, ჭადრაკისა ესპანელმა, მუშედი კი — ფრანგმა და ინგლისელმა რანდებმა გაავსებინა დარწმუნე ჭადრაკის თამაში. ამ დროისათვის ჭადრაკის მფის „პირაველს“ — ფერზს, ანუ ლაზარის, „მხდარობიანობა“ მნიშვნელობა მიენება და მას უღლებს მიეცა როგორც პირაპირი ჭადრაკის, ასევე დაიკავს მფიშე სიარულ-ბიძის დახვს ერთი კოცლად მფიშეებულ. ასე, რომ იგი უღირესი ფიგურად გადაიქცა. ამ ახალ თამაშს არაბებმა შეარქვეს ან „შტარნაჩტ ტამ“, — „სრულიყოფილი (დამთავრებული) მფიშეები, ეს-პანური ცხადთომილი ან აშვრელები-ამაბა, რაც ხშირ-ნებით მანძილდ მთავრებულ წრებში გაგვსული იქ-ნა, როგორც „ქალის თამაში“, ესე იგი ტურნირის მსგავსი რამ, უღამაშესი ჭადრაკისა.

იმევე დროს, სფრანგებში ფიგურა (ლაზარევი) გააზრებულ იქნა, როგორც ფიგურა „განდამოჩინო“ და როგორც — ვიწევი, „პალწულებრივი“. და ყუ-

ჩინეთი, ჩინეთი...

ფანტაზია თუ სინამდვილე?

ეს კოში მესამედილ ხანაში გაგრძელებული, ყოფილი მთელ ევროპაში, ამჟამად კი მომავლად უნდა წარმოადგინოს და მხოლოდ ცალკეული სტეპის სახით გვხვდება. ევროპაში უთხოვარის ცალკე სტეპი კი ნაკრძალდება არის გამოცხადებული. იშვიათია უთხოვარის ისეთი მოთხოვნა, როგორც ამ ნაკრძალში 800 ჰექტარზე ტყე, აქ უხვად ღრობის უთხოვარი, ანუ ულხობი წილიც მე.

ამიტომ უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება ზაფხულის უთხოვარის ნაკრძალში მთავალ მუშაობას ამ იშვიათი ხის შენარჩუნება-გავრცელებაში საქმეში.

წითელწყაროს რაიონში შექმნილია გაშლადის ნაკრძალი იგი მებდა თავისებურ, შირაკის ველის ამაღლებულ ადგილზე მდებარე, ბუნებრივად შემოფარულ ნაკვეთს წარმოადგენს. ეს ნაკრძალი სპეციალ დაფარულია ტექნიკურად მებდა გამოსაღვე საღსადღავის ანუ კვიის ხის ძირფასი კოშით, რომელიც საჭიროა ტექნიკის ნახვარულანობით დასაფარავად. ნაკრძალისათვის გამოიყო 2.800 ჰექტარი ფართობი. ახლა ამოცანაა ძირფასი ფლორის გარდა, აქ დაქვდი და გამარჯვებულ იქნას სასარგებლო ფორწეული და ნადირი—კაგბი, ვარყული ღორი, და კვლავ მოამზავებლით აჭურვი მყვილი, ველის შესანიშნავი ანტილოპ—ჯეირანი, რაც ახლა გადაშენებულია.

რესპუბლიკის მეცხრე ნაკრძალია ქუთაისის ახლო მდებარე ცნობილი ისტორიული ადგილი სათავალი-სათაფლის მთის კალთებზე ხარობს ზნა, წიფელი, წაბლი, ბალი, ვაშლი, მასალი და სხვა; სათავალიში არის დიდი მეცნიერული მნიშვნელობის კარსტული გამოქვაბული, რომელიც ბუნების ულამაზესი ქონებაა; სათავალია ცნობილია, აგრეთვე, ცარცის პერიოდის ცხოველია ნაკველეთი.

ახლო მომავალი რესპუბლიკის ნაკრძალები უნდა გააღებენ ჩვენი სამშობლოს ძირფასი ბუნების, ისტორიული ძეგლების, ფლორისა და ფაუნის ულამაზესი წარმომადგენლების შენარჩუნების, გავრცელება და მეცნიერული შესწავლა-დამუშავების ნაშვილ კერებად.

3. ბურჯანაბ

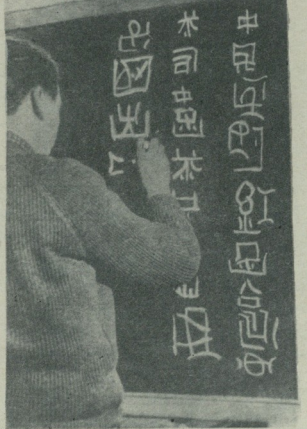
დ ე რ ო ფ ლ ი ს ა

ლფერ ამას დაიბნევა ისიც, რომ საქვეყნოდ გაჩარდა სახელი ქალწული — მეომრის ენა და რაკისა, რომლის გვირგვინსა საქვეყნო ეროვნულ მოულოდნელი და ახალი გააზრება მისცა ჯეორჯის ლეონის.

იქვე ასე წელი გავიდა და უფრო მეტად გაბრწყინდა ესანეთისა და საფრანგეთის სამეფო კარი. ჯეორჯის მეფის გარემოცვის შესაბამისად უნდა შეეცდომიყო. „სილო“, არაბულად აფლიო, გავებული იქნა, როგორც ლუფილი, მეფის ხეობარა ჰარისის შეფის, ბუნებრივად, მხარს უშეყვებოც დელოფილი. აღზევება დამთავრებულია. მაგრამ ტექნიკი „ქალის თამაში“ რანდობის გადაშენებასთან ერთად, ახრს სკარავს და იგი ისმით უყვაროვრე აქალი სათამაშოა. ეს სახეწოდება შემდგომში, უფრო გვიან შექმნილი თამაშს — შაშხ მიეყვანა. ეს იყო ძალზე გამართვებული ჯალრაკი, რომელშიც მოქმედებდნენ მხოლოდ პაიკები და „ქალები“ (რუსული — დამაკა). შაშხი შექმნილი უნდა ესანეთის ჯეორჯის ორეჯ პრინციბი — უკანასკნელი უკრძალე ფიგურად გადაქცევა და ამ ფიგურის უფლება აფიის მთელ სივრცეზე მოქმედებას.

ეს არ უნებრია მსოფლიოს ამ უძველესი და დიდებულ ერის ენის ცოდნა. და თუცა დღევანდელი, სოციალისტური „ჩინური“ ჩინების ახლო ბეღია და გასაძებნი, მისი შესწავლა მაინც დიდ სიინფორმაციას აჩიბ დაკავშირებულ, იოლი საქმე როგორა, დაუფლო რამდენიმე ათას ჩინურ იტოვლებს.

და აი, ერთმა ადამიანმა სულ რაღაც 7 დღეში შეისწავლა 8000-ზე მეტი ჩინური დწერილობა. ამასთან დღეში მხოლოდ ერთ საათს „შეკადინე“.

იონა... მოუხდევად ამისა, იგი ისე ადვილად და უღალად წერს ჩინურად, რომ გვერდებში, თავის ცხოვრებაში სხვა აფაფერი უქოთნობია.

შეიხვეული, ადამია, უფრო გაკვირვებულს, როდესაც ვაივებს, რომ ამ ადამიანს თვლილი არ უნახავს არათუ ჩინეთი... ჩინური იტოვლებების კი.

იგი მხოლოდ ერთ-ერთი სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის საცდელი პირია იყო და ჩინურის ეს ცოდნა მას „თავის მოხვიეს“ ვარებან.

გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის უფრენალი, ნოიე ბერლინერ ილუსტრირატემში მოხრობილი ეს ამავე, მოუხდევად თავის ფანტასტიკრობისა, სინამდვილეა.

როგორც ცნობილია, ადამიანის დიდი ტივისს ქერტი, ჩინური გონების კერა და საუფუძელი, აგებულია ათასობით უჯრედისაგან. ეს უჯრედები იღებენ და ინახვენ „ინფორმაციებს“, რომლებიც თვალისა და უფრის საშუალებებით მოიპოვებიან. დიდი ხანია ფიქრობდნენ, რომ მაღალი სიზიზრის ელემტარული რეგებიით შესაძლებელი იქნებოდა უშუალო, ფიზიკური კონტაქტის დაშორებაში აკონიერ უჯრედებთან“.

მაგრამ მხოლოდ გერმანელმა მეცნიერმა დოქტ. შულაგერმა შეძლო ამის დაძტივება. ამ პრობლემის გადაწყვეტას მან მთელი თავისი სიცოცხლე შეწწწარა. მხოლოდ თანამედროვე, მაღალანაყოფა

რებულ ინსტრუქციის პარობებში მოხერხდა მისი ვეგმეტი გეგორცხელების და აი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ერთ-ერთი სამეცნიერო საკვლეო ინსტიტუტში დამუშავებულ იქნა შულაგერის ტრანსფორმირატორი. იგი ნებისმიერ ხასალს ცოდნის სერცოვან ინვერრად ვარდაქმნის, რომ იგი იმაულებსინ სახით ეგვანება საცდელი პირის თავიან დაფარებულ აპარატის კაიოდებს, იქიდან კი — ადამიანის დიდი ტივისს უჯრედებს. შულაგერის აპარატის მოვარის ნაწილი მშლავრი ელემტარული ტვიზია (რომლის სამართავი პულტი ადვილად გამოიციონა წინა კლანზე). მისი მართვა სახეხებით ავტომატურად ხორციელდება. უზარალო ვადარავით უყველთვის შეიძლება ტივისს სხვადასხვა უმანს „დაევალა-აკაოთ“.

აღნიშნული აპარატი პროდუქტია ფიზიოცხების, მაღალი სიზიზრის ტექნიკის საცდელიცხებისა და ექიმების უადრესად მუდრო თანამშრომლობისა, და საცდელ ხასიანს ატარებს.

ქნელია წინასწარი იმის თქმა, თუ რამდენად გრანდიოზულ პერსპექტივებს ულის იგი კავშირობის წინაშე. ახლო მომავლისათვის შეიძლება ითქვას, რომ იგი მთლიანად ვარდაქმნის აქამდე არსებულ სწავლების უფლა სისტემას. ამ მოწინავეობის საშუალებით შესაძლებელი გახდება ცოდნის ისეთი ურთოლებსი სერცოვა, როგორც მათემატიკა, პრაქტიკულად „თვალის დახამამებაში“ იქნას შესწავლილი.

მოუხდევად ამისა, — აღნიშნავს უფრენალი, — ეს ითიქვის ფანტასტიკური აპარატი უახლოეს წლებში ძნელად თუ მპოვებს თავის პრაქტიკულ გამოყენებას. იგი ჯერ კიდევ ძალზე ძვირია და, ვიდრე მის სერცულად გამოუშვას შეუძლებოდნენ, კიდევ საპირობებს რეკონსტრუქციას.

6. გიორჯიშვილი

საქ. სსრკ. მარქსის სახ. ბა. რედაქტორი გიორჯიშვილი

საინფორმაციო ცენტრი

ლი სკვანდს მუკავინობილი
მ. კახია

ესპანეთის პოპულარული გუნდების „რეალ-მადრიდის“ და „სან-სებასტიენის“ ფეხბურთელთა შეხვედრის შემდეგ ერთი აურნაოსტი „რეალის“ ვასახდელ ოთახში შევიდა, მას სურდა გავეგო დი სტეფანოს აზრი მატჩის შესახებ. პირველ კითხვის დი სტეფანომ ავღებულად უპასუხა, ხოლო შემდეგ შეურაცხყოფად მიაყენა კორეპსონდენტს: „მიმიფურთხები თქვენთვის და ყველა აურნაოსტისთვის“. მეორე ფეხბურთელმა — ხენტომ, ცოტა ხნის შემდეგ პირსახოცით „მოიგვრია“ კორეპსონდენტი.

ამ შემთხვევამ მღელვარება გამოიწვია ესპანურ პრესაში. ერთ-ერთი ვაზეთი ამ გაუთვლელ ფეხბურთელზე სწერდა: „დაე, მათ ისრუალონ საზოგადოებაში მოქცევა. ის ფაქტი, რომ სისხლი ფეხებიდან თავში აუვარდათ, დაუშვებელია, მით უმეტეს, თუ გაეთვალისწინებთ, რომ ფეხები მათი საარსებო წყაროა“. აურნაოსტთა ასოციაციის კომიტეტის სდომამ პროტესტით მიმართა ფეხბურთის ფედერაციას და მოითხოვა დი სტეფანოსა და ხენტოს სამუდამო დისკვალიფიკაცია.

როგორც კი იგრძნო დი სტეფანომ, საქმე ცუდად შემოებრუნდა, შეეცადა ახსნა-განმარტებით გამოსულიყო პრესაში, მაგრამ არც ერთმა ვაზეთმა არ დაბუცა მისი წყრილი, მაშინ დი სტეფანომ იძულებული გახდა დაეწყო ბოდიშის ბარათი. წერილში დი სტეფანომ იხანოებდა თავის საქციელს და წერდა, რომ მას არ სურდა შეურაცხყოფა მიეყენებინა პრესასათვის, „რომდენმაც მოუბოგა მას პრესტიჟი, სახელი და პოპულარობა“.

ამ ბოდიშმა ვადაჩრჩინა დი სტეფანო.

ჯ. ჯეისის მკაცრადობა

პოლიციელის ტელეხედვის კომპანიაში ხელშეკრულება დაულოდო ცნობილი მოკრედივს ჯო ლუისს, ხელშეკრულების თანახმად ლუისმა მთავარი როლი უნდა მიიღოს 39 ფილმში, რომლებიც მის სპორტულ კარიერას მიეძღვნება. ამ კონსულტაციებში „დეტროიტის ყუბმარშენი“ მონაწილეობას მიიღებს როგორც მსახიობი, ტექნიკური კონსულტანტი და პროდიუსერი.

ზიკური მარსაღი

ერთმა ამერიკელმა ფირმამ, რომელიც ამზადებს პირის საპარსავ კრემს, გამოაცხადა — ვინც ამ კრემის 900 ცარიელ კოლოფს შეაგროვებს, მიიღებს ბილეთს მარსაღიში. პირველი, ვინც ეს პირობა შესასრულა, ახალგაზრდა ავტომობილისტი ანალი გრეზო ფოტინი იყო. როცა საქმე დაიკრძობებამდე მივიდა, ფირმამ შესასრულა თავისი სიტყვა და გადასცა ფრენის ბილეთი გერმანიის პატარა სოფელ მარსაღი, სადა სულ 78 კაცი ცხოვრობს.

ქანსეზი სჩუკრი

შვეიცარიას მთელ მსოფლიოში განთქმული აქვს სახელი თავისი საათებით...

ერთხელ ქალაქ დელმონეში აღმოაჩინეს ქანსეზის საათების აღმოგებმა წყაგო თამაში მინიმალური ანგარიშით — 0:1. ბურთი გატანილი იქნა... 93 წუთზე. ე. ი. მაშინ, როდესაც წესებით გათვალისწინებული დრო უკვე ამოწურული იყო. დამარცხებულ გუნდს არ დაუწყია მსაჯობა კაზით და ჩხუბი. პირიქით, მოთამაშეებმა მსაჯს მიართვეს ქრონომეტრი წარწერით: „მფი-

ქრობთ, გამოვადგებათ“. ქარავმს მიხვდა მსაჯი, მაგრამ... საათი წილი.

ალექსანდრე ბრეჯკევიჩი

ევრასტ წელს სპორტულ აურნაოსტთა ანექტების მიხედვით მსოფლიოს საუკეთესო სპორტსმენად აღიარებული იქნა 20 წლის ავსტრალიელი მორბენალი ჰერბერტ ელიოტი... ამიტომ, გასაკვირი რა იყო ევროპის ავროდრომებზე მომწყდარი სპორტის მოყვარულთა ტალღა, როდესაც ავიაკომპანიის მოგზაურთა სიაში ჰერბერტ ელიოტის სახელი გამოჩნდა. მაგრამ ავტოგრაფის მსურველთ იმედის ვაცრუება ელოდათ. ცნობილი მძღოლის მიაგივრად, რომელიც იმ დროს თავის სამშობლოში იმყოფებოდა, ევროპაში მოგზაურობდა მის თანამოგზაურ და სესხვინა, 75 წლის ამერიკელი ბიზნესმენი. თუ ამ აღფრთოვანებულ შეხვედრებს მოხუცი სტუმართმოყვარეობას მიაწერდა, ის კი ევრაფრთხი ვერ აესხნა, რატომ აქცივდა ზურგს ხალხი, როგორც კი გაიგებდნენ, რომ იგი ჰერბერტ ელიოტი.

„ვიკილი, ჩემი...“

ინგლისურმა სპორტულმა ვაზეთმა „უორლდ სპორტმა“ განაცხადა: „ინგლისის ფეხბურთის ლიგის კანონები რომ ნებას გვაძლევდნენ, არა ერთი კლბში შეუსყიდია 50 ათას გირვანჯა სტერლინგად ლიდის, შიზინაის, ანდა ფონტენს“.

სოკრატე უილიამსი

შვედურმა ვაზეთმა ასენსკა დაგბლადეტმა დააწესა ყო-

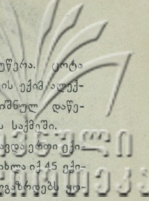
ველწლოური ოქროს მედალი, რომელიც გადაეცემა ყველაზე შედეგის, ანუ აყვალზე პოპულარულ შედ სპორტსმენს. გასულ სეზონში ვაზეთმა ეს ჯილდო მიაკეთვნა ევროპის ჩემპიონის სიმალეზე ხტომაში — დლს. მაგრამ მეორე ვაზეთის „კრეტნობრე პოსტინის“ რედაქციამ უსამართლოდ მიიჩნია ეს გადაწყვეტილება და პროტესტის ნიშნად გამოაცხადა თანხის შეგროვება ფეხბურთელ ჰუნარ გრენის ქანდაკების შექმნის და დღემისათვის. შეწირულებანი მალე დაზღვავდა რედაქციამ და ქანდაკებაც უახლოეს ხანში დიდგებამა. წესით გრემმა მადლობა უნდა გადაუხადოს დალს ასეთი „სამსახურისთვის“.

მაგნიტური ხეობის მკვრივობა

ცნობილმა ზანგმა სპორტსმენმა ქალმა ალფა ჰიბსონმა, რომელიც აღიარებულია „№1 სპორტსმენად ქალია შორის“ განაცხადა, რომ იგი ერთი წლით თავს ანებებს ჩოგბურთის და მონაწილეობას არ მიიღებს შეხვედრებში. პოლიციელმა გამგზავრების წინ, სადაც მან მონაწილეობა უნდა მიიღოს რეჟისორ ჯ. ფორდის კინოსურათში, ჰიბსონმა თქვა, რომ მისი მოედანზე დაბრუნება დამოკიდებულია რამდენიმე ფაქტორზე: მის მიღწევებზე კინოში, მისი წიგნის გამოქვეყნებაზე და მიმდგრძლის კარიერაზე. როგორც მსახიობი გამოდგება ჰიბსონი, როგორც მწერალი ან პოპულარული, ჯერ ამას ვერაზი იტყვის, მაგრამ ერთი რამ ცხადია, თუ იგი თავს დაანებებს სპორტს, მსოფლიო დაჯილდოვებას საუკეთესო ჩოგბურთელს.

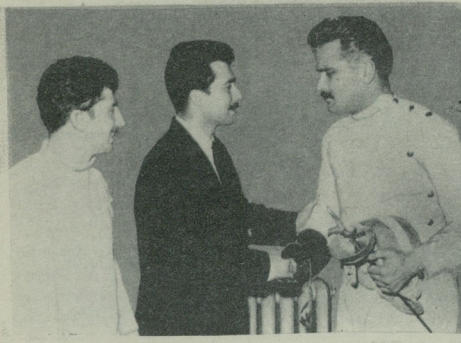
სანი მუშაკები

დასასურველი პიტი

„სანი მუშაკები“ ერთი ზოლანი — ასე წერდა 1956 წელს ურნალო „ფიზკულტურა და სპორტი“. — ხომ არ შეგხდებოდა შემდეგ სპარტაკიადზე არა „სანი მუშაკების“ ერთი ზოლანი, არამედ მთელ ზენდს?“ — ვითხოვლობო ტურნალო.

იბა, გამართლად წინაწამოხმეველება, ჯავახიშვილის შეს. № 6-დან მეოლე გენდია ახლა საბჭოთა კავშირის ხალხთა მეორე სპარტაკიადის ანდლადტი. ჩვენი ქვეყნის ნაგრების წვერი, მრავალ საერთაშორისო შეხვედრებისა და მელტერის ოლიმპიადის მონაწილე, სპორტის ოსტატი, რვაჯი ცირციედი ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი თენჯინ კიტრიეტი, სპორტის ოსტატი, ინჟინერი გიგი გოგოლა და მისი მძებნი — საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის სტუდენტი, სპორტის ოსტატი კუტე გოგოლა, და ფიზკულტურის ინსტიტუტის სტუდენტი, პირველ-თანრიგისანა არჩილ გოგოლა. მოსკოველი ურნალოსტი დაპირდა მკინი გო-

კიდეც ერთი გამარჯვება მოიპოვა რვაჯი ცირციემ. მძებნი გოგოლები გამარჯვებას ულუოცავენ რეზოს.

ფოტო რ. ნ. ნ. ა. ა. ა.

გის, კოტხისა და რუხოს, რომ აუცილებლად მიიხანლებდა შემდეგ სპარტაკი-ადაზე. და, აღბათ, შეხვედბა კიდეცა ძველ ნაწიბებს, „სანი მუშაკებრსა“ და არჩილსა და თენჯინს, რომლებიც შეეყვანლ არიან რესპუბლიკის ნაგრებ გუ-ნდში და მეთომენლად მეოლიან იმ დღეს, როდესაც მოსკოვში თავს მოიყა-რის სტალინი ქვეყნის სპორტი“.

— ხუთნი ერთი ზოლანი, — გაუკვირდბა ყველს, — ეს ხომ მართლაც მეოლე გენდიი გვია წლები და ხუთს კიდეც ხუთი მიემტებბა. — „მუშაკები-რთა ეზოში“ სათმეოდ ცელა იზრდბა, ამ თუნდც კომპოჯი ჩემპიონი“ — პატარა დათო, საქართველოს ყოფილი ჩემპიონის, წარსულში უძლიერესი ფოფარკავის თთარ ეყვანის ვაჟიშვილი, დათო ჩერი მხოლოდ მეორე კლასშია, ფარკავობის სტატიი ძალზე მცირე აქვს, მაგრამ იგი ხშირად იწვევს „სახიფათო“ ბრძოლებში ჩვენიოვის უკვე ცნობილ ხუთეულს.

რ. ნიკაძე,
თ. ნოზაძე.

სკოლატურსა... რეზანა

ანას წინათ თბილისში, მხატვართა კავშირის სახლში გამართა მხატვარ ნელი უქროპირიძის მეტად საინტერესო გამოდგენა, რომელმაც მრავალი მუშუ-რებელი მიიზადა.

ქართული ზღაპრების სუფთებები, სცენური კლასიკოსთა ნაწარმოებებიდან, სატირული ტიპოვები... ყოველივე ამის გამოსახატავად მხატვარმა უკუნა მი-ნიატურული სკოლატურები, რომელთა მასალად რკო, ფოთლები, გამაზიარა ყვ-ვილები და სხვა „ტივის მასალა“ გამოიყენა.

1926 წელს საქართველოში ი. ბ. სტალინმა, ს. ოპრინიციძისთან, ა. მი-ქოიანთან და სკვბთან ერთად მიმო-ზარტა სახმდრო გზით და დააჯი-ლიერა რაჭის ზოგიერთი რაიონი. მას აინტერესებდა სამკურნალო წელი განიჭებული კურარტი ურნაი.

...15 ივნისის საღამოს 6 საათი იყო. — გვიამბობს ექიმი ალექსანდრე ბაქრაძე, —სადავფოფოში მკანობეს სტალინის ავღვიფრობის შესახებ. მოულოდნელმა ცნობამ ამაღლეუ ყველავერი გაითვალისწინე და თან წაიღე აუცილებელი ხელსაწყოები და მედიკამენტები. 20 წუთის შემდეგ ურნაში ვიყავი. სტალინის საწოლ-ოთხში მიმჩვიეს. მან შემოხმედა და მითხრა:

— აბა, ექიმო, გამოსწე, საშოში ხომ არავერია.

გულდასმით გავსინჯე და სასწრაფო ზომები მივიღე, პირველი სამკურნა-ლო დახმარების შემდეგ, მდგომარეო-ბა გამოწორდა. ღამით თავზე ვაღე-ქი, კარგად ძინა. დილით რომ გამი-ოღებდა და თავის საწოლთან დაინა-ხა, ღმილით მიმძმობა: — კარგი მკურნალი გამოიქი, გეტყობა, ცოლ-სანათს ერთად, გამოიღლებაც გაქვს.

სტალინი თავს კარგად გრძობდა. წამოიღე, ტანსაცმელი ჩაიცვი, იქვე ბაღში ვგასაყრინებლად მიმიწვიე. ყა-რე ხანს ეუბნებოდა:

როდესაც ღლის ბოლოს გამოეწე-ვილებო, სტალინმა მაღლა გადაიმა-ხადა, ჯანმრთელმა და წარმტებმა მისურვა“...

ეს შეხვედბა სტალინთან იმაზე მე-ტრეველია, რომ ალექსანდრეს, მკინი ჩერი კიდეც აღზარდა ექიმს, უკვე დიდი სიყვარული და ავტორიტეტი ჰქონდა მოაოებელი. დღეს კი მხო-ვან ექიმს მთელი რესპუბლიკა იყ-ნობს. პოლქანდრე ათეული წლების მანძილზე თეადამებით ემსახურება შრომელთა ჯანმრთელობის დაცვის საქმეს.

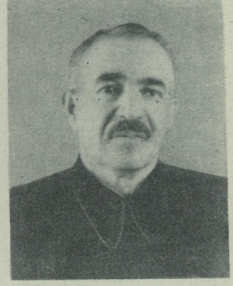
თუ წინათ, მეღვს თვითმკურნე-ლობის დროს, იმში მხოლოდ ერთი ჰქნებოდა იგი 10 საწოლი, და ერთი ექიმი ავითქი, საქართველოში საბ-ქოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ დიდად გაიზარდა სამკურნა-ლო დაწესებულებების რიცხვი.

ახლა რაიონშია ერთი საავადმუ-ფო 50 საწოლით, პოლიკლინიკა სტე-დასტვი კაბინეტებით, ტუბ-ღისმასწი-რი, სამშობარო სახლი, საბავშვო ბა-გები, 6 სასაფლო საავადმუფო, აფ-თიაქები, კეთილმოწყობილი კურარ-

ტები — შოკო და ურნაი. კარგი წელი რაღი მოუღდის ექიმ ალექ-სანდრე ბაქრაძესა აღნიშნულ დაწე-სებულებათა მოწყობის საქმეში.

თუ წინათ მკურნალებს მთელი ქო-ში და ერთი ურნალო, ახლა იქ 45 ექი-მი და 15 ექთანიანია მოსაუხრებელს. ე-ველები საქმინი დახმარებას უწე-ვა დახმარებელი ექიმი ალექსან-დრე ბაქრაძე.

ალექსანდრე იყო სამამული ოპის

მონაწილე, იგი მუშაობდა ევაკო-ლისპიტლის უფროსად. მან საექთეო-სოდ მოაწყო დაჭრილ მებარბთა მკურნალობის ორგანიზაციის საქმე.

ალექსანდრე სახმარებრივ მოვა-ლეობის შესრულებას კარგად უთავ-სენდა საზოგადოებრივ მიღვეწობას. 1923 წელს მან ირჩევინ რაჭის სა-მხროო აღმასკომის წევრად, ხოლო შემდეგ, რაიონის აღმასკომის წე-ვად, ონის რაიონის და საქალქო სა-ბჭოს დებეტად.

ალ. ბაქრაძეს ხშირად მიმართვენ დახმარებისათვის ამობრეკელები.

წლების მანძილზე ე. იონის მოსახ-ლეობას წყალდადნი და ავტორიზი-ნი მდინარე რაიონის წელით სარგებ-ლობენენ. ე. იონის მოსახლეობის კ-ნისნიერე მოთხოვნებთან ალექსან-დრე მხარედადებობა და ავტორიზი-ნი წელითა მთელი ამ საქმის მოგვა-რებაში.

ა. ბაქრაძის მიღვეწეობა ღირსეუ-ლად დაფასა პარტიამ და მოაგრამბ. ა. ბაქრაძეს მიენიჭა საქართველოს დამსახურებელი ექიმის წოდება და დაჯილდოებულა ორდენებითა და მედლებით.

არჩილ ხარაშიძე

მაისი—იმთავრე ყვავილების თვე იყო საქართველოში, ვინტომ უწოდა მას ქართველმა ხალხმა ვარდობის თვე.

მაისის 31-ს თბილისში ყვავილების დღე იყო—ამ დღეს მოწვევა ყვავილების გამოყენება და ცინავალი. ყვავილები იყო ყველგან—სახლის ფანჯრებსა და ხალხობის ვიტრინებში, ქუჩებსა და მოედნებზე. გამოყენდა დიდძალი მონაწილე მიიზიდა. აქ იყვნენ ცნობილი მეყვავლე არიონოები და დისანსტრები, მეცნიერები და ყვავილების მოყვარულები. ბატონოები ხადუბან და გაუწყანების ტრესტები ევრიბროდნენ ერთმანეთს ყვავილების სილუაზასა და ღრეფას სურსებში.

ბიბლიოთეკა

ყვავილების
დღე

სურათზე—ზემოდან ქვემოთ: თბილისის ბოტანიკური ბაღის ექსპონატები ყვავილების გამოყენებაზე; ყვავილებით მორთული ეტლები რუსთაველის პროსპექტზე; ყვავილების გაყიდვა ქუჩებში; წრები—კინომახიზიბი ლეილა აბაშიძე ყვავილებით მორთულ ეტლებზე.

ეროვნული
ზიგლიოთეკა

